

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Živnostenské podnikání z pohledu podnikatelských
subjektů**

Michaela Kosinová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Michaela Kosinová

Podnikání a administrativa

Název práce

Živnostenské podnikání z pohledu podnikatelských subjektů

Název anglicky

Private enterprise from the point of view of business entities

Cíle práce

Cíl práce:

- zpracování základní právní úpravy
- základní charakteristika zkoumané problematiky
- sběr dat
- vyhodnocení získaných poznatků
- návrh řešení

Metodika

Metodika:

- soustředění a rozbor právních předpisů a literatury
- konzultace s vedoucí práce
- vypracování teoretické části práce a její zhodnocení
- získání a prostudování konkrétních materiálů
- vyhodnocení získaných dat
- sumarizace výsledků, jejich vyhodnocení a návrhy

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Doporučené zdroje informací

Další literatura po dohodě s vedoucí práce.

HORZINKOVÁ, Eva a Václav URBAN. Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem. 13. vyd. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-86131-97-9

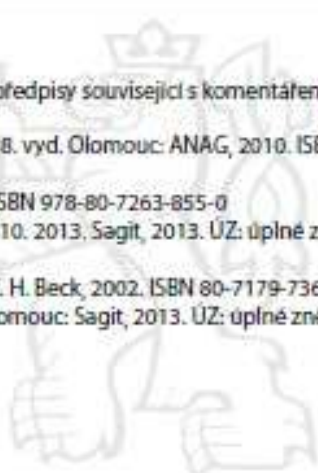
HORZINKOVÁ, Eva. Živnostenský zákon v praxi 2010/2011. 8. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. ISBN 978-80-7263-615-0

Občanský zákoník 2014, úplná znění. 3. vyd. ANAG, 2014. ISBN 978-80-7263-855-0

Správní řád, soudní řád správní 2014, redakční uzávěrka 7. 10. 2013. Sagit, 2013. ÚZ: úplné znění; č. 983. Rekodifikace. ISBN 978-80-7208-882-9

SYNEK, Miloslav. Podniková ekonomika. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-736-7

Živnostenský zákon 2014, redakční uzávěrka 7.10.2013. Olomouc: Sagit, 2013. ÚZ: úplné znění; č. 981. Zákony, rekodifikace. ISBN 978-80-7488-006-3

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

JUDr. Daniela Světlíková

Elektronicky schváleno dne 10. 9. 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 03. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Živnostenské podnikání z pohledu podnikatelských subjektů" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13. 3. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce paní JUDr. Daniele Světlíkové za její odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi pomohly k vypracování této práce. Zároveň bych chtěla poděkovat své rodině za trpělivost a podporu při mém studiu.

Živnostenské podnikání z pohledu podnikatelských subjektů

Private enterprise from the point of view of business entities

Souhrn

Bakalářská práce "Živnostenské podnikání z pohledu podnikatelských subjektů" je rozdělena do dvou částí. První část práce vychází především z právní úpravy živnostenského zákona a zákona o živnostenských úřadech, platné k 31. 12. 2014. Je zde rozebrán vývoj živnostenského podnikání po roce 1989, definice živnosti a s ní související pojmy, podmínky provozování živnosti, druhy živností, ale také je zde popsán vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění. V neposlední řadě je zde popsáno postavení živnostenských úřadů v České republice.

Praktická část se především soustředí na uskutečněný průzkum, který si dával za cíl zjistit, jak jsou živnostníci spokojeni s dostupnými informacemi o živnostenském podnikání a také se službami, které poskytují živnostenské úřady v České republice. Pro provedení kvalitního průzkumu, který probíhal prostřednictvím písemného dotazování, bylo nutné vycházet z teoretické části práce. Praktická část se rovněž věnuje vývoji a struktuře živnostenských oprávnění na území České republiky.

V závěru práce jsou zhodnoceny dosažené výsledky a navrženy opatření vedoucí ke zlepšení současné situace.

Klíčová slova

živnostenské podnikání, podnikatel, živnostenský zákon, živnostenské oprávnění, subjekty oprávněné provozovat živnost, svéprávnost, provozovna, živnostenský úřad, živnostenská kontrola, živnostenský rejstřík, podmínky provozování živnosti

Summary

Bachelor thesis "Private enterprise from the point of view of business entities" is divided into two parts. The first part is mainly based on legislation of the Licensing Act and Act on Trade Licensing Office, valid to 31. 12. 2014. The development of private enterprise after 1989, definition of Trade and related terms, conditions of Business operation, types of trades are analysed there. There is a description of commencement, modification and termination of the trade License. Last but not least is description of the positions of Trade Licensing Offices in the Czech Republic.

The practical part of the thesis is primarily focused on the realized research. The aim of the research was to explore, how the entrepreneurs are satisfied with the available informations about the private enterprise and services provided by Trade Business Offices in the Czech Republic. The theoretical part was important for quality research, which was conducted by through written questionnaire. The practical part also follows up the development and structure of Trade Licenses in the Czech Republic.

In the conclusion, the results are evaluated and the measures are proposed to improve the current situation.

Key words:

Private enterprise, Entrepreneur, Licensing Act, Trade License, Entities authorized to operate a Trade, Legal capacity, Business premises, Trade Licensing Office, Trade Control, Trade Register, Conditions of Business Operation

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíl práce a metodika	11
3	Teoretická část práce	13
3.1	Vývoj podnikání po roce 1989.....	13
3.2	Předmět úpravy živnostenského zákona	15
3.2.1	Pojem živnost.....	16
3.2.2	Negativní vymezení živnosti	17
3.2.3	Subjekty oprávněné provozovat živnost.....	18
3.2.4	Podmínky provozování živnosti	19
3.2.5	Překážky provozování živnosti.....	21
3.2.6	Provozovny	24
3.3	Živnostenské oprávnění	25
3.3.1	Vznik živnostenského oprávnění	25
3.3.2	Změny živnostenského oprávnění	27
3.3.3	Zánik živnostenského oprávnění	28
3.4	Druhy živností.....	30
3.4.1	Ohlašovací živnosti.....	31
3.4.2	Koncesovaná živnost	33
3.5	Povinnosti podnikatele.....	34
3.6	Živnostenské úřady v ČR.....	36
3.6.1	Živnostenský rejstřík.....	38
3.6.2	Živnostenská kontrola.....	39
3.6.3	Správní delikty	40
3.6.4	Místní příslušnost.....	42
4	Praktická část práce	44
4.1	Vývoj a struktura živností v České republice	44
4.2	Zaměření průzkumu	47
4.3	Průběh průzkumu	48
4.4	Vyhodnocení a interpretace získaných informací	49
4.4.1	Struktura respondentů	49
4.4.2	Průběh vyřízení oprávnění	53
4.4.3	Dostupnost a kvalita informací o živnostenském podnikání	56
4.4.4	Komunikace a spokojenost s živnostenskými úřady	59

4.4.5	Výhody a nevýhody živnostenského podnikání	62
4.5	Souhrn získaných poznatků.....	67
4.6	Doporučení.....	68
5	Závěr	71
6	Seznam použitých zdrojů.....	74
7	Seznam grafů	76
8	Příloha č. 1	77

1 Úvod

Problematika živnostenského podnikání je velice rozsáhlou oblastí, kde se střetává oblast soukromého práva s oblastí veřejnoprávní. Právo provozovat podnikatelskou aktivitu vychází již z Listiny základních práv a svobod, kde se uvádí, že každý má nárok na svobodnou volbu povolání, zároveň má právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. Listina základních práv a svobod je součástí ústavního pořádku České republiky.

V současné době tedy platí, že každý, kdo splní podmínky stanovené živnostenským zákonem, má právní nárok na získání živnostenského oprávnění a provozování podnikatelské činnosti. Výjimkou jsou pouze koncesované živnosti. Živnostenské podnikání je však výrazně regulováno prostřednictvím veřejné správy. Konkrétně živnostenské podnikání znatelně ovlivňují živnostenské úřady, které především zajišťují vykonávání živnostenského zákona a následně provádí kontroly nad plněním jeho pravidel.

Soukromé podnikání na území České republiky má mnohaletou tradici, kterou narušila vláda komunistické strany, která soukromé podnikání téměř neumožňovala. Místo soukromého podnikání zavedla podniky, které se držely pravidel centrálně řízeného hospodářství. Návrat soukromého podnikání přišel až po roce 1989, kdy došlo k přechodu z centrálně řízeného hospodářství na systém tržní ekonomiky, který je založen na soukromém vlastnictví a svobodném podnikání. Tyto kroky vedly k přijetí nových právních předpisů, které napomohly k výraznému rozvoji a popularitě živnostenského podnikání. Mezi tyto přijaté právní předpisy patří především živnostenský zákon, který byl mnohokrát novelizován, a proto se bude bakalářská práce řídit jeho právní úpravou platnou k 31. 12. 2014.

V současné době živnostenské podnikání tvoří velice důležitou část naší ekonomiky a zároveň představuje nejrozšířenější formu podnikání na území České republiky. Počet podnikatelů, kteří provozují svou činnost na základě živnostenského oprávnění, se stále navyšuje. Z toho vyplývá, že živnostenské podnikání napomáhá ke zvyšování zaměstnanosti a tím přispívá k ekonomickému a společenskému rozvoji našeho státu.

2 Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce "Živnostenské podnikání z pohledu podnikatelských subjektů" je na základě rozboru platné právní úpravy živnostenského zákona a analýzy dotazníkového šetření, které se bude zabývat spokojeností živnostníků, porovnat teoretické a praktické poznatky a následně navrhnout optimální řešení, která vedou ke zlepšení všeobecné spokojenosti živnostníků na území České republiky.

Metodika popisuje použité metody a postupy k vypracování této bakalářské práce, která bude rozdělena na dvě části: teoretickou a praktickou část.

Teoretická část práce se bude soustředit na analýzu a porovnání jednotlivých zdrojů informací. V první řadě budou důkladně nashromážděny a analyzovány příslušné podklady a materiály. Stěžejním zdrojem k vypracování teoretické části bude živnostenský zákon (zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů) platný k 31. 12. 2014. V této části práce budou také použity informace z odborných publikací zabývající se problematikou živnostenského práva, internetové zdroje, osobní konzultace na živnostenském úřadě a také vlastní znalosti. Po analyzování materiálů budou získané poznatky pro lepší orientaci rozděleny a zpracovány do jednotlivých kapitol. Neboli bude zde podrobně zanalyzován předmět úpravy živnostenského zákona, druhy živností, podmínky stanovené živnostenským zákonem, které jsou závazné pro podnikatele a v neposlední řadě zde bude popsána hierarchie živnostenských úřadů v České republice.

Praktická část bude rozdělena do dvou částí. První část se bude zabývat vývojem a strukturou živnostenských oprávnění na území České republiky. Pro tuto část budou čerpány údaje z podkladů Ministerstva průmyslu a obchodu. Tyto podklady jsou široce dostupné na webových stránkách www.mpo.cz nebo přímo na www.rzp.cz. Získané údaje budou uspořádány do přehledných grafů, aby byla patrná časová řada vývoje živnostenských oprávnění od roku 1992 až do 2014 a také bude zjišťována jejich struktura k 31. 12. 2014. Druhá část praktické části bakalářské práce se již bude věnovat průzkumu, který se bude zajímat o všeobecnou spokojenost živnostníků na území České republiky. Konkrétně se bude zabývat tím, jak jsou respondenti spokojeni s dostupnými informacemi

o živnostenském podnikání, službami živnostenských úřadů a obecně co považují za výhody a nevýhody při provozování podnikatelské činnosti. Hlavním zdrojem informací pro tuto část bude dotazníkové šetření. Tato forma průzkumu může být označena jako primární a současně kvantitativní, neboť data budou získávána od velkého počtu respondentů pouze pro účel vypracování této práce. Osloveni budou současní a bývalí podnikatelé, kteří svou činnost provozují nebo dříve provozovali na základě živnostenského oprávnění. Z důvodu zavedení tohoto kritéria, výběr respondentů nebude náhodný. Dotazníky budou osobně předány podnikatelům, proto bude možné vyhodnotit přibližné procento návratnosti. Důležité je též poznamenat, že budou ve většině případů osloveni živnostníci z okolí Berouna a Hořovic. K publikování dotazníku nebude využit žádný internetový portál, který se zabývá vytvářením a publikováním online dotazníků. Dotazník bude obsahovat 25 otázek, ze kterých první čtyři otázky budou sloužit jako identifikační a dalších 21 otázek se již bude orientovat na oblast živnostenského podnikání. Struktura dotazníku bude kombinovaná, neboť bude obsahovat uzavřené, otevřené a také polootevřené otázky. Na většinu polootevřených otázek budou mít respondenti možnost odpovědět pomocí více možnostmi odpovědí. Obecnou výhodou dotazníkového šetření je taková skutečnost, že dotazovaný má čas promyslet si své odpovědi na otázky. Naopak nevýhodou je poměrně nízká návratnost, tudíž po získání vyplněných dotazníků zpět bude vypočteno přibližné procento návratnosti. Získané údaje z písemného šetření budou pro jednodušší práci ručně zadány do programu Microsoft Excel. Tyto údaje budou zpracovány pomocí statistických metod a následně budou vyhodnoceny a náležitě okomentovány. V závěru praktické části budou zhodnoceny dosažené výsledky z dotazníkového šetření a budou navrženy optimální postupy pro zlepšení této problematiky.

3 Teoretická část práce

3.1 Vývoj podnikání po roce 1989

Všeobecně lze říci, že podnikáním se rozumí soustavná činnost, která je provozována podnikatelem za účelem dosažení zisku. Právo podnikat vychází z Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky: *"Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost"* (Zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod, článek 26).

Soukromé podnikání je široká oblast, která je obsažena v mnoha vzájemně souvisejících právních předpisech. V současné době je základní právní úprava, která se týká živnostenského podnikání, obsažena v zákoně č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů a v zákoně č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů. (Horzinková, Urban, 2013, str. 9)

"Zákonná úprava živnostenského podnikání navázala na zásady dřívější živnostenskoprávní úpravy platné fakticky až do období 1948 a formálně až do roku 1965, kdy byla zrušena zákoníkem práce." (Horzinková, Urban, 2013, str. 9) Mezi roky 1965 a 1989 v podstatě chyběla právní úprava, která by souvisela s živnostenským podnikáním, a proto se nemohl uplatnit soukromý sektor. Avšak během let 1965 a 1989 se projevila neudržitelnost tohoto stavu a postupně začaly být podmínky pro podnikatelskou činnost tolerantnější. Zlom ovšem nastal v roce 1989, kdy se vytvořily předpoklady pro vznik nové úpravy živnostenského podnikání. (Horzinková, Urban, 2013, str. 9)

První důležitou změnu přinesl zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, a zákon č. 103/1990 Sb., díky kterému došlo ke změně a doplnění hospodářského zákoníku, tudíž bylo povoleno společné podnikání fyzických osob formou obchodních společností. Oba výše jmenované zákony parciálně napomohly odstranit rozdíly mezi podnikajícími fyzickými a právnickými osobami. (Bělina, 2014, str. 30)

Následně vznikl zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o veřejnoprávní normu, která upravuje podnikatelskou činnost fyzických i právnických osob v oblasti výroby, obchodu a poskytování služeb. Během let byla tato právní norma mnohokrát novelizována. Ve většině případů se jednalo o změny zvláštních právních předpisů, které se promítly do živnostenského zákona. (Horzinková, Běhounek, 2005, str. 7)

Významnou změnu přinesla novela živnostenského zákona č. 285/1995, která značně usnadnila vstup do podnikání, zredukovala počet živností, u kterých bylo požadováno prokázání odborné způsobilosti. Rozšířil se počet živností volných, u kterých bylo nutné splnit jen všeobecné podmínky. V neposlední řadě se rozšířilo podnikání zahraničních osob v ČR. Tyto problémy byly způsobeny především z důvodu nedostatečné právní úpravy. Podnikatelská činnost v této době neodpovídala právním úpravám členských států EU. Z výše uvedených důvodů byla situace vyhodnocena jako velmi liberální, což není ve vyspělých evropských zemích zvykem, a proto bylo nutné se přiblížit normám EU. (Horzinková, Urban, 2013, str. 10)

Pozitivním krokem bylo přijetí novely č. 356/1999 Sb., která obsahovala změny v podmínkách prokazování odborné způsobilosti pro řemeslné živnosti, dále se vymezily povinnosti podnikatelů vůči živnostenským úřadům a byly doplněny přílohy zákona o nové živnosti. (Horzinková, 2010, str. 7)

V roce 2000 bylo vydáno několik nařízení vlády, které například stanovily seznam volných živností a obsahové náplně jednotlivých živností. Také je nutné zmínit nařízení z roku 2001, ve kterém byl uveden seznam živností, u kterých se musí zajistit výkon činnosti prostřednictvím fyzické osoby, která splňuje konkrétní odbornou způsobilost. (Horzinková, Urban, 2013, str. 10)

Z důvodu sloučení našeho práva a práva EU bylo žádoucí přijmout několik novel (např. č. 167/2004 Sb., č. 119/2004 Sb., č. 257/2004 Sb.). Např. díky těmto novelám bylo umožněno podnikání občanům EU, příslušníkům jiných smluvních států dle Dohody

o Evropském hospodářském prostoru a pro příslušníky Švýcarské konfederace za stejných podmínek, které jsou platné pro české občany. (Horzinková, Urban, 2013, str. 10)

Zákon č. 214/2006 Sb. měl za úkol zjednodušit kroky při registraci podnikatelů do živnostenského podnikání. Díky výše uvedenému zákonu se obecní živnostenské úřady staly centrálními registračními místy. Následně se musel aktualizovat zákon o správě dani a poplatků, zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a o zdravotním pojištění. (Horzinková, Urban, 2013, str. 10)

Zákonem č. 130/2008 Sb. došlo ke sjednocení průkazů živnostenského oprávnění na jediný - výpis z živnostenského rejstříku. Dále byla zavedena jedna volná živnost. Novela č. 155/2010 Sb. ovlivnila obecnou část živnostenského zákona a jeho přílohy neboli pro vázané a koncesované živnosti se upřesnila odborná kvalifikace. (Horzinková, Urban, 2013, str. 10)

Pro rok 2012 byla důležitá novela, která si dávala za cíl ještě více zjednodušit kroky při začátku i při průběhu podnikání. Konkrétně šlo o snahu snížit administrativní zátěž a zlepšit komunikaci s živnostenskými úřady. Příkladem může posloužit situace, kdy podnikatel může prostřednictvím centrálního registračního místa nahlásit změny údajů, které jsou důležité pro finanční úřad, úřad práce, správu sociálního zabezpečení nebo pro zdravotní pojišťovnu, i když nemá vůči živnostenskému úřadu oznamovací povinnost. (Horzinková, Urban, 2013, str. 11)

Od 1. 1. 2014 živnostenský zákon prošel změnami, které jsou v návaznosti na nový občanský zákoník, zákon o obchodních korporacích a také zákon o veřejných rejstřících. Přestože tyto předpisy upravují vztahy z oblasti soukromého práva, obsahují ustanovení, která se týkají i oblasti veřejného práva. (Zákon č. 89/2012 sb., občanský zákoník)

3.2 Předmět úpravy živnostenského zákona

V současné době se právní úprava živnostenského podnikání řídí dle zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů a v praxi je také

nazýván jako živnostenský zákon. Jedná se o normu, která spadá do oblasti veřejného práva. Tato norma upravuje podmínky, za kterých lze získat živnostenské oprávnění, dále upravuje práva a povinnosti podnikatelů ve vztahu k živnostenským úřadům. Dle § 1 živnostenský zákon stanovuje podmínky, které vedou k získání živnostenského oprávnění a dále podmínky, které je nutné dodržovat při zahájení i při samotné podnikatelské činnosti. Zákon pak upravuje kontrolu nad plněním podmínek a také ukládání sankcí při nedodržení stanovených povinností. Charakter této normy je převážně kogentní, neboli nařizující. (Horzinková, Urban, 2013, str. 19)

3.2.1 Pojem živnost

Pojem živnost se používá jako legislativní zkratka k pojmu živnostenské podnikání. Všeobecně lze říct, že živností se rozumí veškerá podnikatelská činnost (provozovaná fyzickou či právnickou osobou), která splňuje podmínky živnostenského zákona a není z jeho úpravy vyloučena. Tento zákon v § 2 živnost vymezuje pozitivně a v § 3 vymezuje negativně neboli pojednává o tom, co živnost není. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 2, § 3)

Dle § 2 živnostenského zákona se živností rozumí *"soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem."* (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 2) Tento paragraf není blíže specifikovaný, ale je nutné si jednotlivé znaky podrobněji vysvětlit.

Z pojmu soustavnost můžeme vyvodit, že se jedná o stálý výkon podnikatelské činnosti za daný časový úsek nebo pravidelně se opakující činnost. I přes splnění ostatních podmínek uvedené v živnostenském zákonu, živnost nemůže být činnost jednorázová a příležitostná. Požadavek soustavnosti je splněn při vykonávání sezónní činnosti, pokud máme v úmyslu činnost vykonávat opakovaně každý rok (např. vánoční prodej ryb, prodej ovoce). Činnost opakovaná až po několika letech neplní požadavek soustavnosti. (Horzinková, Urban, 2013, str. 20).

Samostatnost znamená to, že oprávněná osoba rozhoduje sama o své činnosti (může vykonávat i prostřednictvím odpovědného zástupce nebo vedoucího pracovníka, kterého určila). Dále tato osoba sama práci organizuje a po stránce ekonomické i právní uskutečňuje její výsledky. Živnostník je tedy nezávislý subjekt a tímto postavením se liší od zaměstnaneckého vztahu. Podmínka samostatnosti je porušena, pokud oprávněná osoba zaměstnává jinou osobu na základě výpisu z živnostenského listu nebo výpisu z koncesní listiny. Tyto praktiky vedou k obcházení daňových, pracovněprávních a sociálně právních předpisů. (Horzinková, Urban, 2013, str. 21)

Provozování živnosti na vlastní jméno vyjadřuje to, že podnikatel činí všechny své právní úkony pod názvem firmy nebo pod svým jménem a příjmením. Tedy nikoliv jménem jiného subjektu. Znak vlastní odpovědnosti při provozování činnosti vyvozuje to, že podnikatel ručí za své závazky celým svým majetkem. U právnických osob se jedná o obchodní majetek a u fyzických osob i o osobní majetek. Neboli vlastní odpovědnost podnikatele spočívá v tom, že podnikatel na sebe bere riziko při neúspěchu. Při plnění podmínky dosažení zisku není důležité, na jaký účel bude zisk vynaložen. Pro plnění tohoto kritéria je postačující to, že živnostník má pouze v úmyslu dosáhnout určitého zisku. Skutečného zisku není povinnost dosáhnout. (Horzinková, Urban, 2013, str. 21)

Posledním požadavkem pro plnění všech kritérií je skutečnost, že živnost musí být provozována za podmínek, které jsou stanoveny živnostenským zákonem. Pokud činnost vykazuje znaky živnosti, ale není provozována v souladu s živnostenským zákonem, nejedná se o živnost. (ÚZ Živnostenský zákon 2014)

3.2.2 Negativní vymezení živnosti

Živnostenský zákon v § 3 udává výčet činností, které sice plní kritéria již zmíněné definice živnosti, avšak mezi živnosti nepatří. Tyto vyloučené činnosti potřebují zvláštní právní úpravu, protože obecná úprava pro ně není vhodná. Dále je možné, že tyto podnikatelské aktivity dosud nejsou upravené, ale jsou dovolené. Samozřejmě jako živnost také nemůžeme považovat činnost, která je zákonem zakázaná nebo odporuje dobrým mravům. (Horzinková, Urban, 2013, str. 27)

Tyto taxativně vyloučené činnosti můžeme rozdělit do tří skupin:

Do první skupiny se člení činnosti, které jsou uvedeny v § 3 odstavci 1. Zejména se jedná o činnosti, které zákon svěřil státu nebo jsou určené právnické osobě. Většinou tyto činnosti bývají nazývány státními monopoly, i když tento charakter již nemají. Jako příklad můžeme uvést provozování poštovních služeb, které dříve spadalo pod obor živnosti volné. Dále do této skupiny patří činnost kapel a hudebních skupin, pro tyto činnosti byla rozšířena úprava autorského zákona. Jako další příklady této skupiny "neživností" si můžeme uvést restaurování kulturních památek nebo archeologickou činnost. (Horzinková, Urban, 2013, str. 27)

Do druhé skupiny, která je uvedena v § 3 odstavci 2, patří fyzické osoby, které provozují podnikatelskou činnost na základě zvláštních zákonů. Sem můžeme zařadit například činnost lékařů, zubních lékařů a farmaceutů. Pro ně je upraven Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů. V současné době platí zákon č. 95/2004 Sb., který upravuje činnost zdravotnických pracovníků. Jako další "neživnosti" si můžeme uvést například činnost advokátů, soudních exekutorů, soudních znalců, tlumočnicků nebo daňových poradců. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 3)

Třetí skupinu, kterou můžeme nalézt v § 3 odstavci 3, tvoří např. činnost bank, poskytování platebních služeb, pořádání loterií, hornická činnost, zemědělství, výroba elektřiny, výroba plynu nebo provozování drážní dopravy. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 3)

3.2.3 Subjekty oprávněné provozovat živnost

Subjekty, které mají možnost provozovat živnost, jsou vymezeny v § 5 živnostenského zákona. Tento paragraf odstavec 1 udává, že *"Živnost může provozovat fyzická nebo právnická osoba, splní-li podmínky stanovené tímto zákonem (dále jen "podnikatel");*

státní povolení k provozování živnosti (dále jen "koncese") se vyžaduje jen v případech vymezených tímto zákonem." (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 5) Toto ustanovení se shoduje s čl. 13 Ústavy a čl. 26 Listiny základních práv a svobod. Je tedy dáno, že každý, kdo splní požadované podmínky, má nárok na získání živnostenského oprávnění. (Horzinková, Urban, 2013, str. 35)

Zákon také umožňuje provozovat živnost zahraničním osobám. Zahraniční osobou rozumíme fyzickou osobu, která nemá trvalé bydliště na území České republiky nebo právnickou osobu, která nemá sídlo v České republice. Tyto osoby mají možnost provozovat živnost na území České republiky za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako tuzemská osoba, pokud živnostenský zákon nebo jiný zákon nestanoví jinak. (Horzinková, Urban, 2013, str. 35)

3.2.4 Podmínky provozování živnosti

Živnostenský zákon rozděluje podmínky provozování živnosti na dvě skupiny - všeobecné a zvláštní. Lze říci, že všeobecné podmínky jsou závazné pro každého podnikatele, ať podniká v živnosti volné nebo v živnostech vázaných, řemeslných či koncesovaných. Vyhovět všeobecným podmínkám tedy musí především fyzická osoba. V případě právnické osoby musí tyto požadavky plnit její odpovědný zástupce. Zvláštní podmínky spočívají v odborné kvalifikaci v oboru. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 6)

Všeobecné podmínky provozování živnosti

V dřívějších letech musel žadatel o živnostenské oprávnění splnit tyto všeobecné podmínky: plnoletost (dosažení věku 18 let), způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost. (Horzinková, 2010, str. 52)

Jak již bylo zmíněno na začátku bakalářské práce, od 1. 1. 2014 došlo k několika změnám v zákoně č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání. Jednou ze změn prošel § 6, který udává, že jednou z všeobecných podmínek je: *"plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování*

podnikatelské činnosti" (ÚZ Živnostenský zákon 2014, §6) Svéprávností se rozumí způsobilost právně jednat. Ve většině případů plné svéprávnosti se dosahuje zletilostí. V České republice se zletilou stane osoba, která dosáhne věku 18 let. Pokud osoba, která žádá o živnostenské oprávnění, dosud nedovršila hranici věku 18 let, plné svéprávnosti může docílit přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství. (Zákon č. 89/2012 sb., občanský zákoník)

Svéprávnost dle § 37 Občanského zákoníku může přiznat soud, pokud zákonný zástupce nezletilého nebo sám nezletilý (pokud dosáhl věku alespoň 16 let) podá návrh na přiznání svéprávnosti. Pokud se prověří a potvrdí, že nezletilý je schopný se živit a zajistit si své povinnosti samostatně, soud návrhu vyhová. V této situaci je vždy potřeba souhlasu nezletilého. Souhlas zákonného zástupce není vždy nutný, tudíž soud může přiznat svéprávnost nezletilému i bez souhlasu zákonného zástupce, pokud to je v zájmu nezletilého. (Zákon č. 89/2012 sb., občanský zákoník, § 37)

Dle § 672 nového občanského zákoníku může soud v mimořádných případech povolit uzavření manželství nezletilému, pokud jsou pro tento úkon důležité důvody. Samozřejmě jako v předchozím případě nezletilému musí být alespoň 16 let. Tímto způsobem lze také nabýt svéprávnost. (Zákon č. 89/2012 sb., občanský zákoník, § 672)

Jako druhá všeobecná podmínka je uvedena bezúhonnost. Za bezúhonného se nepovažuje ten, kdo byl odsouzen za trestný čin, který souvisí s předmětem podnikání. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z trestního rejstříku, který nesmí být starší tří měsíců. Živnostenský úřad má právo si vyžádat tento doklad elektronicky. Při pochybnostech má živnostenský úřad dále možnost si vyžádat opis pravomocného rozhodnutí, podle kterého byl podnikatel odsouzen. (Horzinková, Urban, 2013, str. 41)

Zahraniční osoby dokládají bezúhonnost pomocí českého výpisu z Rejstříku trestů, dokladem ze země svého bydliště nebo země posledního pobytu. Osoba, která pochází z členského státu Evropské unie, může prokazovat bezúhonnost například výpisem z evidence trestů nebo výpisem z Rejstříku trestů, pokud poslední pobyt má na území České republiky. (Horzinková, Urban, 2013, str. 41)

Zvláštní podmínky provozování živnosti

Zvláštní podmínky provozování živnosti jsou uvedeny v § 7 živnostenského zákona. Zvláštními podmínkami se rozumí odborná nebo jiná způsobilost, pokud zákon nestanoví jinak. Živnostník tedy při vstupu do podnikání v určité oblasti musí prokázat odbornou kvalifikaci pomocí dokladu o vzdělání či dlouholetou praxí v oboru. (ÚZ Živnostenská zákon 2014, § 7)

Jednotlivé zvláštní podmínky pro provozování živnosti můžeme najít v druhé části živnostenského zákona a také v jeho přílohách. Požadavky se u jednotlivých druhů podnikatelské aktivity liší. Odborná způsobilost je požadována u živností řemeslných, vázaných a koncesovaných. Pouze pro výkon volné živnosti není potřeba zvláštních podmínek. Odborná způsobilost se prokazuje prostřednictvím dokladu o ukončeném vzdělání, jako například doklad o ukončení středního vzdělání s výučním listem, ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou, vyššího odborného vzdělání, vysokoškolského vzdělání. (Horzinková, Urban, 2013, str. 45)

Dále můžeme odbornost doložit praxí, která je vysvětlována jako výkon činnosti, který spadá do oboru nebo příbuzného oboru živnosti. Nejnáročnější požadavky na podnikatele se kladou u koncesovaných živností, kde se posuzují například osobní a morální vlastnosti a také profesionální spolehlivost. (Horzinková, Urban, 2013, str. 45)

Pokud se jedná o podnikání právnických osob, ty musejí mít stanoveného odpovědného zástupce, který musí vyhovovat všeobecným i zvláštním podmínkám, aby mohly podnikat v oboru, u kterého se vyžaduje odborná způsobilost. (Ryska, 2009, str. 100)

3.2.5 Překážky provozování živnosti

Překážky v provozování živnosti jsou podrobně vymezeny v § 8 živnostenského zákona. Jedná se o skutečnosti, jejichž vznik má za následek omezení práva podnikat neboli získat a mít živnostenské oprávnění. K těmto skutečnostem může tedy dojít při zakládání živnosti a také během živnostenské činnosti. A proto v takových situacích není možné živnost

založit nebo není povoleno pokračovat v podnikatelské činnosti. Mezi překážky provozování živnosti řadíme konkurs, zákaz činnosti nebo zrušení živnostenského oprávnění. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 8)

Překážky v provozování živnosti se zapisují do živnostenského rejstříku a jsou uveřejňovány. Obecní živnostenské úřady získávají informace o těchto skutečnostech prostřednictvím písemností, které jim zasílají soudy. Dále jsou živnostenským úřadům zasílány avíza z obchodního rejstříku, pokud se jedná o případ insolvence a podnikatelé jsou zapsáni ve výše jmenovaném rejstříku. Živnostenské úřady mohou nahlížet do insolvenčního rejstříku, který je zveřejňován na internetových stránkách www.justice.cz. Tyto internetové stránky vede Ministerstvo spravedlnosti. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 8)

V § 8 odstavci 1 jsou uvedeny okolnosti, které mají za následek ukončení provozování živnosti fyzické nebo právnické osoby, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs. Ovšem prohlášením konkursu na majetek fyzické nebo právnické osoby podle insolvenčního zákona provozování závodu nekončí. Provozování závodu je ukončeno až v případě, kdy dojde k prodeji závodu a z toho plyne zpeněžení majetkové podstaty. Další možností, kdy dochází k ukončení provozování závodu, je situace, kdy o tom pravomocně rozhodne soud. (Horzinková, Urban, 2013, str. 48)

Dle § 8 odstavce 2 fyzická nebo právnická osoba nemůže provozovat živnost, jestliže insolvenční soud zamítl insolvenční návrh, protože dlužníkuv majetek nebude postačovat ke krytí nákladů insolvenčního řízení. Tato překážka je stanovena na dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu. Dále živnostníci nemohou provozovat činnost, pokud soud pravomocně rozhodne o zrušení konkursu, jestliže majetek je zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů. U této překážky je lhůta též 3 roky. Živnostenský úřad v tomto případě má pravomoc výše uvedené překážky prominout, jestliže dlužník je schopný své povinnosti plnit poctivě a včas. (Horzinková, Urban, 2013, str. 49)

Soud v insolvenčním řízení může fyzické nebo právnické osobě nařídit předběžné opatření, které podnikatele omezuje v nakládání s majetkem. To znamená, že je podnikateli stanoven insolvenční správce. Poté podnikatel může provádět úkony, které se týkají vzniku, změny nebo zániku živnostenského oprávnění, se souhlasem insolvenčního správce. Úkolem tohoto správce je vykonat co největší úsilí, aby došlo co nejlépe k uspokojení věřitelů. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 8, odstavec 3, 4)

Překážka provozování živnosti, která je uvedena v § 8 odstavci 5, je spojená s rozhodnutím soudu nebo správního orgánu, pomocí kterého bude podnikateli uložen zákaz činnosti po dobu, kdy tento zákaz trvá. Zákaz činnosti souvisí s oborem živnosti nebo s příbuzným oborem. O existenci překážky se živnostenský úřad dozví z rozhodnutí soudu nebo jiného správního orgánu, pokud bude živnostenskému úřadu doručeno. Neexistenci překážky právnická osoba prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů. Tento rejstřík si živnostenský úřad vyžádá elektronickou cestou, stejně jako u ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi. Zahraniční právnická osoba prokazuje neexistenci překážky pomocí výpisu z evidence trestů nebo rovnocenným dokladem vydávaný příslušným soudním nebo správním orgánem. Tyto doklady nesmí být starší déle než 3 měsíce. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 8, odst. 5)

Posledním překážkou provozování živnosti je situace, kdy fyzické nebo právnické osobě bylo živnostenské oprávnění zrušeno. Důvodem pro zrušení oprávnění může být takové, že podnikatel závažným způsobem porušil nebo stále porušuje podmínky stanovené živnostenským zákonem, zvláštním právním předpisem nebo rozhodnutím o udělení koncese dle § 58 odstavec 2 nebo 3 živnostenského zákona. Fyzická nebo právnická osoba si po zrušení oprávnění může znovu zažádat až po uplynutí 3 let od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění. Pokud se jednalo o případ, kdy živnostenské oprávnění bylo zrušeno z důvodu neprovozování podnikatelské činnosti déle než 4 roky, podnikatel může zažádat o udělení živnostenského oprávnění v jiném oboru. Tuto žádost může podat již po uplynutí jednoho roku od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění. Pokud by se jednalo o situaci, kdy podnikatel o zrušení sám požádal, může o živnostenské oprávnění zažádat kdykoliv. (Horzinková, Urban, 2013, str. 50)

3.2.6 Provozovny

Dle § 17 odst. 1 provozovnou je prostor, který slouží k vykonávání podnikatelské činnosti. Provozovnou může být i stánek, pojízdná prodejna, automat či mobilní provozovna. Mobilní provozovnou je provozovna, kterou lze přemístit a na jednom místě se vyskytuje maximálně tři měsíce. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 17)

Na základě vydaného živnostenského oprávnění má podnikatel právo provozovat živnost v provozovnách. Podnikatel má povinnost předložit vlastnické či užívací právo k provozovně, pokud si živnostenský úřad o tyto doklady požádá. Například pokud živnostník má provozovnu v bytě, který není jeho vlastní, musí mít souhlas s provozováním živnosti od vlastníka bytu. Dále má podnikatel povinnost přizpůsobit provozovnu požadavkům podle zvláštních předpisů. Živnostenský úřad má možnost si tuto skutečnost kdykoliv prověřit. (Horzinková, Urban, 2013, str. 70)

Podnikatel musí oznámit živnostenskému úřadu zahájení a ukončení provozování podnikatelské aktivity v provozovně. Všechny náležitosti tohoto oznámení jsou vymezeny v § 17 odst. 5 živnostenského zákona. Při zahájení tedy živnostenský úřad provozovně přidělí identifikační číslo a zapíše ji do živnostenského rejstříku. (Horzinková, Urban, 2013, str. 70)

Živnostenský zákon vyžaduje, aby provozovna byla trvale a zvenčí viditelně označena. Mezi náležitosti označení patří: obchodní firma nebo jméno a příjmení odpovědné osoby, identifikační číslo. V případě mobilní provozovny nebo automatu musí být tato provozovna označena informací o sídle. Pokud se jedná o provozovnu, ve které se prodává zboží nebo jsou poskytovány služby, musí být navíc označena provozní dobou. Při zavření této provozovny má podnikatel povinnost označit ji počátkem a koncem uzavření. Toto ustanovení se nevztahuje na mobilní provozovny a automaty. (Horzinková, Urban, 2013, str. 71)

3.3 Živnostenské oprávnění

Živnostenský zákon v § 10 obsahuje úpravu o vzniku živnostenského oprávnění podle podnikatelského subjektu a druhu živnosti. Živnostenské oprávnění je chápáno jako subjektivní právo živnostníka provozovat podnikatelskou činnost za podmínek, které jsou stanoveny živnostenským zákonem. Živnostenské oprávnění tedy není výpis z živnostenského rejstříku. Tento výpis především slouží jako průkaz, který má charakter veřejné listiny. U ohlašovací živnosti vzniká živnostenské oprávnění dnem ohlášení, pokud žadatel splní všechny podmínky potřebné k provozování živnosti. Naopak u koncesované živnosti oprávnění vzniká udělením koncese (státní povolení). Pokud se jedná o právnické osoby, těm vzniká živnostenské oprávnění dnem zápisu do obchodního rejstříku. (Horzinková, Urban, 2013, str. 53)

K legitimaci živnostenského oprávnění se využívá výpis z živnostenského rejstříku. Pokud výpis ještě nebyl vydán, podnikatelé se prokazují *"doručeným stejnopisem ohlášení s prokazatelným doručením živnostenskému úřadu i prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy nebo pravomocným rozhodnutím o udělení koncese."* (Horzinková, Urban, 2013, str. 53) Výpis z živnostenského rejstříku obsahuje informace o všech živnostech, ke kterým má živnostník oprávnění. (Horzinková, Urban, 2013, str. 53)

Podnikatel má možnost ohlásit živnost nebo požádat o koncesi buď elektronicky, pomocí datové schránky nebo osobně na kontaktních místech veřejné správy. Těmito místy jsou například notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady atd. Při úkonu vedoucí k založení živnosti je nutné uhradit jednorázový správní poplatek ve výši 1000 Kč. (Horzinková, Urban, 2013, str. 54)

3.3.1 Vznik živnostenského oprávnění

Fyzická nebo právnická osoba, která má v plánu provozovat živnost, má povinnost tuto skutečnost ohlásit na jakémkoliv živnostenském úřadu v ČR. Před rokem 2008 měla fyzická nebo právnická osoba povinnost ohlásit zahájení činnosti pouze u živnostenského úřadu, jehož místní příslušnost byla stanovena zákonem. U fyzické osoby

se tato příslušnost určovala podle bydliště a u právnické osoby podle sídla. V současné době lze živnost ohlásit osobně na živnostenském úřadě (centrální registrační místo), zaslat ohlášení živnostenskému úřadu poštou, elektronicky nebo pomocí datové schránky. Jako poslední způsob pro ohlášení lze využít kontaktní místa veřejné správy neboli Czech Point. (Horzinková, Urban, 2013, str. 96)

Výčet všech náležitostí, které se musí uvést v ohlášení živnosti u fyzické osoby jsou uvedeny v § 45 odst. 2 živnostenského zákona. Pro právnickou osobu jsou tyto náležitosti obsaženy v § 45 odst. 3 jmenovaného zákona. Fyzická osoba je povinna uvést své osobní údaje jako např. jméno a příjmení nebo obchodní firmu, státní občanství, bydliště, rodné číslo, datum narození a místo narození. Stejně údaje musí poskytnout i odpovědný zástupce, pokud je určen. Také je nutné uvést například sídlo, identifikační číslo a provozovny. Dále je povinné vymežit předmět podnikání, který musí být v ohlášení uveden určitě a jednoznačně. Pro právnické osoby jsou uvedeny podobné náležitosti ohlášení jako u fyzické osoby. Právnická osoba musí navíc uvést informace o obchodní firmě neboli o názvu, pod kterým je ohlašovatel zapsán v obchodním rejstříku. Dále je nutné oznámit právní formu firmy. (ÚZ Živnostenský zákon, § 45)

Paragraf 45a živnostenského zákona se vztahuje k činnosti Centrálních registračních míst (CRM). Tyto místa pomáhají podnikatelům uskutečnit oznamovací povinnost vůči správním orgánům z jednoho místa. Neboli v rámci snížení administrativní zátěže má podnikatel možnost spolu s ohlášením podnikatelské činnosti živnostenskému úřadu podat přihlášku k daňové registraci, oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti, podat přihlášku k důchodovému, nemocenskému, zdravotnímu pojištění a také může oznámit, že vzniklo volné pracovní místo. Živnostenský úřad má pro předání těchto informací příslušným orgánům určenou časovou lhůtu na 5 pracovních dnů. Tato lhůta se počítá ode dne, kdy žadatel získá živnostenské oprávnění. U ohlašovací živnosti tato lhůta běží ode dne vzniku živnostenského oprávnění neboli ihned po ohlášení. U koncesované živnosti tento limit začíná, když rozhodnutí o udělení koncese nabude právní moc. (Horzinková, Urban, 2013, str. 101)

Seznam dokladů, které je ohlašovatel povinen připojit k ohlášení podnikatelské činnosti, je uveden v § 46 živnostenského zákona. Fyzická osoba k ohlášení dokládá výpis z Rejstříku trestů, občan jiného členského státu EU bezúhonnost prokazuje pomocí evidence trestů nebo rovnocenným dokladem vydávaným příslušným orgánem členského státu. Občané států jiných než je ČR, členské státy EU, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska prokazují bezúhonnost prostřednictvím výpisu z Rejstříku trestů ČR a příslušnými doklady, které byly vydány státem, kterým je osoba občanem. Dále fyzická osoba u ohlášení připojuje doklad o odborné způsobilosti, prohlášení odpovědného zástupce o souhlasu s výkonem funkce, doklady pro právní důvod užívání prostorů provozovny, pokud se liší od bydliště a doklad o zaplacení správního poplatku. Zahraniční osoba ještě připojuje doklady o pobytu, pokud si to zákon vyžaduje. Právnícká osoba je povinna předložit doklady vztahující se přímo k právnícké osobě a také doklady vztahující se k odpovědnému zástupci. Právnícká osoba oproti fyzické osobě navíc dokládá odbornou způsobilost svého odpovědného zástupce a doklad o zřízení nebo založení právnícké osoby nebo doklad o zápisu do příslušného rejstříku. (Horzinková, Urban, 2013, str. 101-105)

Pokud jsou tyto povinnosti pro získání živnostenského oprávnění splněny, živnostenský úřad živnostníka zapíše do živnostenského rejstříku do pěti pracovních dnů od ohlášení a vydá příslušný výpis. (Horzinková, Urban, 2013, str. 101-105)

3.3.2 Změny živnostenského oprávnění

Podnikatel má ze zákona povinnost oznámit živnostenskému úřadu všechny změny údajů a dokladů, vztahujících se k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi, ke kterým došlo během podnikatelské aktivity. Tyto skutečnosti se musí nahlásit do 15 dnů ode dne jejich vzniku. Živnostenský zákon tuto problematiku specifikuje v § 49. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 49)

Toto neplatí, pokud změny jsou již uvedeny v základních registrech, v obchodním rejstříku a v informačním systému evidence obyvatel. V tomto případě živnostenský úřad změny sám zapíše do živnostenského rejstříku a informuje podnikatele o provedeném zápisu.

Neboli tyto změny podnikatel nemusí oznamovat. Jedná se například o změnu osobních údajů. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 49)

Dále § 49 jmenovaného zákona řeší situaci, kdy podnikatel řádně nedoloží změny údajů a dokladů, vztahující se k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi. Živnostenský úřad v tomto případě vyzve živnostníka, aby předložil potřebné dokumenty ve stanovené lhůtě, která činí nejméně 15 dní. Pokud podnikatel takto neučiní, nemůže být proveden zápis do živnostenského rejstříku. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 49)

Pokud se jedná o změnu rozsahu předmětu podnikání (např. rozšíření), která nebyla podložena potřebnými doklady, živnostenský úřad může rozhodnout tak, že oprávnění v rozsahu požadované změny nevzniklo. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 49)

3.3.3 Zánik živnostenského oprávnění

Živnostenský zákon v § 57 a § 58 vymezuje způsoby zániku a zrušení živnostenského oprávnění. Živnostenské oprávnění může zaniknout přímo ze zákona nebo rozhodnutím živnostenského úřadu. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 57, § 58)

Dle § 57 jmenovaného zákona živnostenské oprávnění zaniká smrtí podnikatele a jeho dědicové nehodlají v podnikání pokračovat nebo nesplňují podmínky pro provozování konkrétní činnosti. V případě právnické osoby k zániku dochází při výmazu z obchodního rejstříku. Dále živnostenské oprávnění zaniká uplynutím doby, jestliže živnostenské oprávnění bylo vydáno na dobu určitou. V tomto případě nemusí živnostenské oprávnění zaniknout, pokud živnostník před uplynutím stanovené doby oznámí živnostenskému úřadu, že má v plánu pokračovat v činnosti nebo si zažádá o změnu rozhodnutí o udělení koncese vydané na dobu určitou. Také k zániku živnostenského oprávnění dochází při výmazu zahraniční osoby povinně zapsané v obchodním rejstříku. U těchto osob je živnostenské oprávnění také spjato s povolením k pobytu na území České republiky. K zániku dochází i v případě, že tak stanoví zvláštní právní předpis. Poslední způsob zániku živnostenského oprávnění je případ, kdy o zánik požádá podnikatel z vlastní vůle nebo naopak o zániku rozhodne živnostenský úřad i proti

vůli podnikatele. Tento případ nastává, když podnikatel významně poruší zákon. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 57)

Ve všech výše uvedených situacích živnostenský úřad zánik živnostenského oprávnění bere na vědomí ze zákona a nevydává žádné správní rozhodnutí. V těchto případech živnostenský úřad zánik zapisuje do živnostenského rejstříku a dále tuto skutečnost dá na vědomí příslušným orgánům, kterými mohou být správa sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovna, správce daně atd. Přesný výčet těchto správních orgánů lze najít v § 48 a § 55 živnostenského zákona. (Horzinková, 2010, str. 85)

Jak již bylo zmíněno, k zániku živnostenského oprávnění může dojít buď ze zákonných důvodů nebo na základě rozhodnutí živnostenských úřadů, které se dále dělí na obligatorní a fakultativní zrušení. V § 58 živnostenského zákona jsou tedy popsány situace, při kterých živnostenský úřad má pravomoc zrušit živnostenské oprávnění. (Hozinková, Urban, 2013, str. 126)

K obligatornímu neboli povinnému zrušení živnostenskému oprávnění může dojít, jestliže:

- podnikatel přestal plnit podmínku plné svéprávnosti a bezúhonnosti
- nastanou překážky v provozování živnosti
- podnikatel o to sám požádá
- podnikatel neprokáže právní důvod k užívání prostor

(ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 58)

Dále živnostenský úřad má povinnost zrušit nebo pozastavit provozování podnikatelské aktivity, jestliže to navrhne orgán státní správy, který vydával stanovisko. Tento případ nastane, jestliže podnikatel porušuje závažným způsobem podmínky předepsané rozhodnutím o udělení koncese, živnostenským zákonem nebo zvláštními právními předpisy. Stejná situace nastává, jestliže zahraniční fyzická osoba nemá povolení k pobytu v České republice. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 58)

Fakultativní důvody jsou uvedeny v § 58 odst. 3 jmenovaného zákona. Fakultativní zrušení znamená, že živnostenský úřad má pravomoc zrušit nebo pozastavit podnikatelskou činnost, ovšem nemusí tak učinit. K takovému zrušení může dojít, jestliže podnikatel neplní své závazky vůči státu a správa sociálního zabezpečení navrhne živnostenskému úřadu, aby podnikateli zrušil živnostenské oprávnění. Dále živnostenský úřad může zrušit nebo pozastavit podnikateli živnostenské oprávnění, jestliže podnikatel neprovádí podnikatelskou činnost delší dobu než 4 roky a současně živnostenskému úřadu toto přerušení provozování živnosti nenahlásil. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 58)

3.4 Druhy živností

Dle § 9 živnostenského zákona dělíme živnosti na ohlašovací a koncesované. Ohlašovací živnosti dále dělíme na volné, vázané a řemeslné. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 9)

Členění živností:

- a) Ohlašovací
 - řemeslné
 - vázané
 - volné
- b) Koncesované

U ohlašovacích živností vznikne oprávnění provozovat podnikatelskou činnost ohlášením, pokud uchazeč splní všeobecné podmínky a u některých činností také předpoklad odborné způsobilosti. V okamžiku, kdy žadatel ohlásí živnostenskému úřadu zahájení podnikatelské aktivity, má právo začít podnikat ještě před vydáním výpisu z živnostenského rejstříku. Kdežto u koncesované živnosti se musí vyčkat než rozhodnutí o udělení koncese nabude právní mocí. (Horzinková, Urban, 2013, str. 51)

Podnikatel u ohlašovacích živností se prokazuje výpisem z živnostenského rejstříku. V dřívějších letech se tyto podnikatelé prokazovali živnostenským listem. Kdežto dokladem u koncesované živnosti je koncese neboli státní povolení. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 9)

Dále můžeme živnosti dělit z hlediska předmětu podnikání na:

- a. obchodní
- b. výrobní
- c. poskytující služby

(Synek, Podniková ekonomika str. 73)

3.4.1 Ohlašovací živnosti

Ohlašovací živnosti jsou podnikatelské činnosti, které je možné vykonávat na základě pouhého ohlášení živnostenskému úřadu, za předpokladu splnění zákonem stanovených podmínek. Ohlašovací živnosti se podrobněji dělí na řemeslné, vázané a volné. (Synek, Podniková ekonomika str. 73)

Řemeslné živnosti

Aby žadatel získal živnostenské oprávnění k řemeslné živnosti, musí splnit všeobecné a zvláštní podmínky. Za zvláštní podmínky v tomto případě můžeme považovat prokázání odborné způsobilosti dle § 21 a 22 živnostenského zákona. Odborná způsobilost se u řemeslných živností prokazuje především dokladem o řádném ukončení vzdělání v oboru nebo v oboru příbuzném. Těmito doklady může být například výuční list, maturitní vysvědčení, diplom o absolvování bakalářského nebo magisterského studia či doklad o rekvalifikaci. Živnostenský zákon také umožňuje odbornou způsobilost nahradit šestiletou praxí v oboru. (Horzinková, Urban 2013, str. 76-78)

Seznam řemeslných živností je obsažen v příloze č. 1 živnostenského zákona. Tento seznam je rozdělen na tři části A, B, C. Jako příklady řemeslných živností z části A si můžeme uvést řeznictví a uzenářství, mlékárenství, pekařství, cukrářství, zednictví, kamnářství či holičství, kadeřnictví. Část B obsahuje pouze tři živnosti, kterými jsou barvení a chemická úprava textilií, čištění a praní textilu a oděvů, kominictví. V části C nalezneme také pouze tři obsahové náplně živnosti - hostinská činnost, kosmetické

služby a pedikúra, manikúra. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, Příloha č. 1 k zákonu č. 455/1991 Sb.)

Vázané živnosti

U této živnosti je nutné splnit jednak všeobecné podmínky a také podmínku odborné způsobilosti, která byla získána jiným způsobem než u živností řemeslných. Tato podmínka se u vázané živnosti prokazuje pomocí zvláštních předpisů nebo je uvedena přímo v příloze č. 2 živnostenského zákona. Lze též poznamenat, že *"odborná způsobilost je stanovena pro každou živnost samostatně"* (Synek, Podniková ekonomika, str. 73)

Například odbornou způsobilostí pro provozování autoškoly je profesní osvědčení vydané příslušným krajským úřadem a 1 rok praxe v oboru. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, Příloha č. 2 k zákonu č. 455/1991 Sb.)

Výčet jednotlivých vázaných živností je uveden v příloze č. 2 živnostenského zákona. Jedná se např. o podnikání v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady; provádění staveb, jejich změn a odstraňování; provozování autoškoly; psychologické poradenství a diagnostika; provozování solárií atd. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, Příloha č. 2 k zákonu č. 455/1991 Sb.)

Volná živnost

Na rozdíl od řemeslné a vázané živnosti je u volné živnosti potřeba k získání živnostenského oprávnění pouze splnění všeobecných podmínek. Tedy dle § 6 odst. 1 prokázat plnou svéprávnost a bezúhonnost. Tato živnost jako jediná nevyžaduje prokázání odborné způsobilosti při ohlašování. Ale existují případy činností, u kterých zvláštní předpisy vyžadují určitou odbornou způsobilost, kterou je nutné doložit pro provozování živnosti, nikoliv pro ohlášení. (Horzinková, Urban, 2013, str. 80)

V současné době existuje pouze jedna volná živnost, která opravňuje k provozování cca 80 oborů činností. Mezi tyto obory patří výrobní činnosti, obchodní činnosti a služby,

kteře nejsou obsaženy v přílohách pro řemeslné, vázané a koncesované živnosti. Jednotlivé obsahové náplně činností jsou stanoveny v příloze č. 4 živnostenského zákona dle nařízení vlády č. 278/2008 Sb. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, Příloha č. 4 k zákonu č. 455/1991 Sb.)

Ze seznamu obsahových náplní živností volných si můžeme uvést příklady činností jako zprostředkování obchodu a služeb, velkoobchod a maloobchod, ubytovací služby, pronájem a půjčování věcí movitých, výroba strojů a zařízení, výroba a zpracování skla. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, Příloha č. 4 k zákonu č. 455/1991 Sb.)

Jestliže jsme již vlastníci živnostenského oprávnění k některému oboru volné živnosti a chceme naše podnikání rozšířit o další obory volné živnosti, postačí tuto skutečnost zdarma ohlásit na jakýkoliv obecní živnostenský úřad v České republice.

3.4.2 Koncesovaná živnost

Koncesovaná živnost může být vykonávána po získání zvláštního povolení k provozování živnosti, neboli koncese. Jedná se o státní povolení, které je vydáváno v omezeném počtu na určité území a je platné pouze na určitou dobu. Potom je tedy nutné si zažádat o prodloužení koncese. (Horzinková, 2010, str. 81-84)

K získání oprávnění ke koncesované živnosti podnikatel musí podat žádost na kterémkoliv živnostenském úřadu v České republice, kde musí doložit svou odbornost a splnit všeobecné podmínky. Další podmínkou pro provozování je souhlas příslušného orgánu státní správy. Tímto orgánem může být Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo vnitra, Česká národní banka, Ministerstvo zdravotnictví, krajské hygienické stanice, atd. (Horzinková, Běhounek, 2005, str. 21)

Odbornost se u koncesované živnosti stejně jako u vázané řídí podle příloh živnostenského zákona nebo dle zvláštních právních předpisů. Konkrétně se jedná o přílohu č. 3 jmenovaného zákona, kde je uveden přesný seznam koncesovaných živností. V tomto seznamu jsou u jednotlivých živností stanoveny požadované průkazy způsobilosti

a případně další podmínky potřebné k provozování činnosti. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, Příloha č. 3 k zákonu č. 455/1991 Sb.)

Mezi nejčastější činnost patří výroba a zpracování paliv a maziv a distribuce pohonných hmot; silniční motorová doprava; ostraha majetku a osob; služby soukromých detektivů; provozování střelnic a výuka a výcvik ve střelbě se zbraní. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, Příloha č. 3 k zákonu č. 455/1991 Sb.)

Například u koncesované živnosti provádění pyrotechnického průzkumu je potřeba vlastnit oprávnění nebo průkaz pyrotechnika, být ve věku nejméně 21 let a splnit podmínku spolehlivosti. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, Příloha č. 3 k zákonu č. 455/1991 Sb.)

Dříve se pro koncesi vydávaly koncesní listiny, které jsou od roku 2008 nahrazeny výpisy z živnostenského rejstříku.

3.5 Povinnosti podnikatele

Živnostenský zákon udává přesný výčet povinností, které musí podnikatel splňovat. Tyto povinnosti jsou stanoveny v § 31 živnostenského zákona, ale najdeme je i v dalších ustanoveních jmenovaného zákona. Tyto povinnosti jsou spojeny se vstupem do podnikání, se samotným chodem podnikatelské činnosti nebo s řízením před správními orgány, např. živnostenským úřadem. (Horzinková, 2010, str. 71)

Pro příklad si níže uvedeme několik předpokladů, kterým podnikatel musí vyhovět.

Jedná se například o to, že *"Podnikatel, který provozuje živnost prostřednictvím odpovědného zástupce (§ 11), je povinen zajistit jeho účast při provozování živnosti v potřebném rozsahu."* (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 31)

Dále se podnikatel musí postarat o viditelné označení provozovny obchodní firmou, názvem nebo jménem a příjmením a identifikačním číslem. Pokud si živnostenský úřad vyžádá doklady o vlastnickém nebo užívacím právu k prostorám provozovny, podnikatel

je musí předložit. Tato podmínka ovšem neplatí, pokud podnikatel má v místě provozovny i místo bydliště. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 31)

Podnikatel musí poskytnout kontrolorům doklady, které prokazují původ a způsob nabytí zboží nebo materiálu, který je používán při poskytování služeb. Živnostenský úřad stanoví lhůtu, do které musí živnostník splnit tuto povinnost. Z toho tedy vyplývá, že živnostník nemusí tyto doklady mít ve své provozovně. (Horzinková, Urban, 2013, str. 87)

Nutné je zajistit, aby v prodejní nebo provozní době na provozovně byla přítomna osoba, která mluví českým nebo slovenským jazykem a je schopna reagovat na otázky související s klasickými situacemi podnikání. Živnostenský úřad má pravomoc si tuto skutečnost ověřit pomocí pohovoru. (Horzinková, Urban, 2013, str. 87)

Podnikatel je také zodpovědný za to, že jeho zaměstnanci musí být bezúhonní, pokud tento předpoklad vyžaduje živnostenský úřad nebo zvláštní právní předpisy. Živnostník, odpovědná osoba a odpovědný zástupce mají povinnost prokázat svoji totožnost kontrolnímu orgánu. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 31)

Mezi další povinnosti patří vydání dokladu o prodeji zboží a o poskytnutých službách. Tato povinnost platí pouze na žádost zákazníka. Z toho vyplývá, že podnikatel tento doklad nemusí vydávat, pokud o to není vysloveně požádán. Tento doklad musí obsahovat označení podnikatele obchodní firmou, názvem nebo jménem a příjmením, identifikačním číslem, datum prodeje zboží nebo služby, druh poskytnutého zboží nebo služby a cenu, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 31)

Jestliže podnikatel se rozhodne ukončit podnikatelskou činnost, tak nastává ještě jedna povinnost. Touto povinností je poskytnutí živnostenskému úřadu adresu pro případné vypořádání závazků podnikatele. Tuto skutečnost musí nahlásit nejpozději dnem ukončení činnosti v provozovně. Adresou pro vypořádání závazků podnikatele nemůže být adresa zrušené provozovny nebo sídla. Jde o logický požadavek živnostenského zákona, protože na zrušené adrese již nebudeme moci reálně zastihnout podnikatele z důvodu

vypořádání závazků. Existuje zde jedna výjimka, která říká, že toto tvrzení neplatí, pokud podnikatel prokáže k prostorám na této adrese vlastnické nebo užívací právo. (Horzinková, Urban, 2013, str. 89)

Dle § 31 odst. 17 podnikatel ručí za splnění způsobilost pro výkon povolání svých zaměstnanců, je-li tato povinnost stanovena ve zvláštních právních předpisech. Každý zaměstnanec tedy musí znát bezpečnostní předpisy a předpisy, které upravují ochranu veřejného zdraví, pokud si to povaha práce vyžaduje. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 17)

Důležitou povinností je, aby živnostník provozoval svou podnikatelskou aktivitu v souladu s živnostenským zákonem a zvláštními právními předpisy. To znamená, že má povinnost dodržovat zákonem stanovené povinnosti. (ÚZ Živnostenský zákon 2014)

3.6 Živnostenské úřady v ČR

Živnostenské úřady jsou vykonavateli státní správy v problematice živnostenského podnikání. Zákon č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů upravuje postavení a pravomoci jednotlivých živnostenských úřadů. Obecně tyto úřady zajišťují vykonávání živnostenského zákona a následně provádí kontrolu nad dodržováním jeho podmínek. (Horzinková, Urban, 2013, str. 290)

Výše uvedený zákon v § 1 rozděluje živnostenské úřady na:

1. Obecní živnostenské úřady
2. Krajské živnostenské úřady
3. Živnostenský úřad České republiky

(Zákon č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech, § 1)

Pod pojmem obecní živnostenské úřady si lze představit obecní úřady obcí s rozšířenou působností a na území hlavního města Prahy se jedná o živnostenské odbory úřadů městských částí určených Statutem hlavního města Prahy. Obecní živnostenské úřady především plní činnosti určené živnostenským zákonem a také vykonávají další činnosti,

kteře jsou stanoveny zvláštními právními předpisy. Tyto úřady působí jako centrální registrační místa, tudíž přijímají přihlášky a oznámení na základě zvláštních právních předpisů od podnikajících osob. Dále přijímají oznámení v oblasti sociálního zabezpečení od podnikajících fyzických osob. Podnikatel může u jakéhokoliv živnostenského úřadu v ČR nahlásit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení. Podnikatel zde může splnit i oznamovací povinnost vůči zdravotní pojišťovně. Všechny získané údaje musí živnostenský úřad předat příslušnému správnímu orgánu (zdravotní pojišťovna, úřad práce, správce daně, atd.) do pěti pracovních dnů. Tuto povinnost lze splnit elektronicky. Obecní živnostenský úřad vede ve své působnosti živnostenský rejstřík. (Zákon č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech)

Krajský živnostenský úřad provádí řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu. Souběžně zastává funkci centrálního registračního místa. Krajský živnostenský úřad *"rozhoduje o odvolání proti rozhodnutím obecních živnostenských úřadů ve svém správním obvodu."* (Zákon č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech, § 3) V neposlední řadě může obecnímu živnostenskému úřadu nařídít provedení živnostenské kontroly. Ve svém správním obvodu spravuje živnostenský rejstřík a provádí další úkoly, které jsou vymezeny zákonem o živnostenských úřadech a zvláštními právními předpisy. Krajský živnostenský úřad spolupracuje ve věcech, které souvisejí s živnostenským podnikáním, se správními úřady, hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími. Také má pravomoc požadovat potřebná stanoviska a vyjádření od ústředních správních úřadů. Zmíněné orgány mají povinnost příslušná stanoviska a vyjádření sdělit krajskému živnostenskému úřadu do 15 dnů. (Horzinková, Urban, 2013, str. 290)

V oblasti živnostenského podnikání je nejvyšším orgánem státní správy stanoven Živnostenský úřad České republiky, který však do dnešního dne nebyl zřízen, proto jeho působnost prozatím vykonává Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. Jmenovaný úřad zpracovává koncepce v úseku živnostenského podnikání, uskutečňuje řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost vůči krajským živnostenským úřadům. Rozhoduje jako správní orgán první instance v zákonem stanovených případech, zároveň rozhoduje o odvolání proti rozhodnutím krajských

živnostenských úřadů. Funguje jako správce živnostenského rejstříku a plní další úkoly určené zákonem o živnostenských úřadech a zvláštními právními předpisy. Stejně jako krajský živnostenský úřad i Živnostenský úřad České republiky spolupracuje s příslušnými správními úřady, hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími. Samozřejmě může požadovat od správních úřadů nezbytná stanoviska a vyjádření. Příslušné orgány opět musí stanoviska a vyjádření sdělit do 15 dnů Živnostenskému úřadu České republiky. (Zákon č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech, § 5)

3.6.1 Živnostenský rejstřík

Právní úprava živnostenského rejstříku je uvedena v § 60 živnostenského zákona a také v zákonu č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 60 živnostenského zákona se živnostenským rejstříkem rozumí informační systém veřejné správy. Správcem jmenovaného rejstříku je prozatím Ministerstvo průmyslu a obchodu a jeho provozovateli jsou obecní a krajské živnostenské úřady. Rozsah působnosti obecních živnostenských úřadů je uvedena v odstavci 2 až 5 jmenovaného paragrafu a působnost krajských živnostenských úřadů je stanovena v odstavci 3 a 4. Vykonavatelem Živnostenského úřadu České republiky je Ministerstvo průmyslu a obchodu. (Horzinková, Urban, 2013, str. 131)

Údaje, které jsou potřeba zapsat do živnostenského rejstříku, přesně uvádí živnostenský zákon v § 60 v odst. 2. Živnostenský rejstřík je spravován v elektronické podobě a slouží jako veřejný seznam, s výjimkou údajů o uložených pokutách a rodném čísle. Dále jsou v tomto paragrafu uvedeny jednotlivé výpisy, které živnostenský úřad vydává v listinné nebo elektronické formě. Následně paragraf uvádí způsoby, díky kterým živnostenský úřad poskytuje informace z živnostenského rejstříku orgánům, které jsou uvedeny v § 48 živnostenského zákona. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 60)

§ 60 odstavec 7 řeší, které údaje Ministerstvo vnitra nebo Policie ČR poskytuje Živnostenskému úřadu ČR. Jedná se například o referenční údaje ze základního registru

obyvatel. Tyto údaje Živnostenský úřad ČR získává pro potřeby řízení před živnostenským úřadem a pro vedení rejstříku. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 60)

3.6.2 Živnostenská kontrola

Pojem živnostenské kontroly není přesně formulován v živnostenském zákonu. Nicméně z kontextu zákonné právní úpravy lze vyvodit, že živnostenskou kontrolou je provádění kontrolní činnosti živnostenskými úřady vůči subjektům živnostenského podnikání. Lze tedy říci, že živnostenské úřady dohlíží v rámci své působnosti na živnostníky, zda a jak plní povinnosti stanovené živnostenským zákonem a případně dalšími právními předpisy, které se vztahují k určitému druhu podnikání. Orgány živnostenské kontroly jsou výslovně živnostenské úřady, které mají pravomoc při neplnění povinností ukládat sankce, pozastavit provozování živnosti nebo zrušit živnostenské oprávnění. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 60a)

Kontrolní činnost tedy provádějí zaměstnanci živnostenských úřadů, kteří se při kontrole prokazují písemným pověřením k jednotlivé kontrole nebo průkazem osoby vykonávající kontrolu, jestliže tyto průkazy vydává obec nebo kraj. Při kontrole si orgány živnostenské kontroly mohou pořizovat zvukové a obrazové záznamy. Dále si tyto orgány mohou ke kontrole přizvat zástupce dalších orgánů a osoby určené zvláštními právními předpisy. Těmito přizvanými orgány mohou být Policie ČR, ČOI, pracovníci hygienické služby, dozoru nad bezpečností a ochranou zdraví při práci. Ovšem přizvání k výkonu kontroly není totéž jako výkon společné kontroly několika orgánů. Rozdíl je v tom, že přizvané orgány nemají právo uskutečňovat u živnostníka aktivní výkon kontroly, ale následně na základě získaných poznatků mohou provést vlastní kontrolu. (Horzinková, Urban, 2013, str. 134)

Orgány živnostenské kontroly se řídí při výkonu kontrolní činnosti dle zákona č. 552/1991 Sb. o státní kontrole ve znění pozdějších předpisů. Při zjištění nesrovnalostí se vystavuje protokol a dále se řízení vede dle správního řádu (ÚZ *Správní řád, soudní řád správní 2014*)

Dle § 60c Živnostenského zákona si podnikatel může přizvat k průběhu kontroly třetí osobu, např. manželku nebo jiného rodinného příslušníka, zaměstnance a podobně. Účelem tohoto ustanovení je pokus o podpoření pozice podnikatele. Ovšem nepřítomnost třetí osoby nepřekáží v pokračování kontroly. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 60c)

V § 60d odst. 1 Živnostenského zákona je uvedeno, že *"Živnostenský úřad může rozhodnutím uložit podnikateli odstranění nedostatků zjištěných při provozování živnosti."* (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 60d) Neboli jedná se o jednu z možných variant sankčních opatření Živnostenského úřadu. Toto opatření lze uplatnit po skončení kontroly nebo naopak kontrola tomuto opatření nemusí předcházet. V dřívějších letech tento paragraf obsahoval úpravu o tom, že živnostenský úřad k odstranění nedostatků stanovil v rozhodnutí přiměřenou lhůtu a také obsahoval ustanovení o možnosti podání odvolání vůči rozhodnutí ve lhůtě patnácti dnů. V současné době podnikatel musí nedostatky vždy odstranit, i když se odvolá. (Horzinková, Urban, 2013, str. 136)

3.6.3 Správní delikty

Správním deliktem je označováno porušení povinností stanovené zákonem. Obecně lze říci, že se jedná o protiprávní jednání. Znaky tohoto jednání jsou vymezeny zákonem a správní orgán za ně ukládá tresty, které jsou stanoveny normou správního práva. (www.businessinfo.cz, 14. 12. 2014)

Správní delikty jsou živnostenským zákonem rozděleny na přestupky a správní delikty. Hlavním rozdílem mezi přestupkem a správním deliktem je subjekt, který může delikt spáchat. Přestupku se může dopustit pouze nepodnikající fyzická osoba. Kdežto pachatelem správního deliktu podnikatelů může být právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, jestliže k porušení právního předpisu dojde během výkonu podnikatelské činnosti. (www.businessinfo.cz, 14. 12. 2014)

Deliktní odpovědnost právnických osob se vyznačuje tím, že fyzická osoba (statutární orgán, zaměstnanci, členové) svým jednáním poruší právní povinnost. Tato skutečnost se tedy přičte právnické osobě. (www.businessinfo.cz, 14. 12. 2014)

Dle § 61 odstavce 1 Živnostenského zákona se fyzická osoba dopustí přestupku, jestliže:

- *"jako správce pozůstalosti povolaný zemřelým podnikatelem, anebo vykonavatel závěti, náleží-li mu správa pozůstalosti, nebo osoba uvedená v § 13 odst. 1 písm. b), c) nebo e) v rozporu s § 13 odst. 2 neustanoví odpovědného zástupce" " (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 61)*
- *"jako správce pozůstalosti jmenovaný soudem, svěřenský, likvidační nebo insolvenční správce v rozporu s § 13 odst. 4 neoznámí, že hodlá pokračovat v provozování živnosti, nebo neustanoví odpovědného zástupce" (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 61)*

Za výše uvedené situace lze uložit pokutu až do 10 000 Kč. V případě blokového řízení lze uložit pokutu do 5 000 Kč. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 61)

Dále se za přestupek považuje situace, kdy fyzická osoba předloží nepravdivé čestné prohlášení o bezúhonnosti. Za tento přestupek může podnikatel dostat pokutu až do výše 100 000 Kč. Tento přestupek nelze projednat v blokovém řízení. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 61)

Posledním druhem přestupku je případ, kdy fyzická osoba provozuje činnost bez příslušného živnostenského oprávnění. Jestliže se jedná o provozování volné živnosti, podnikatele lze pokutovat až do výše 500 000 Kč. V případě živností řemeslných nebo vázaných pokuta může být až ve výši 750 000 Kč. U koncesované živnosti se pokuta může být uložena až do výše 1 000 000 Kč. Také tyto přestupky není možné projednat v blokovém řízení. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 61)

Ustanovení § 62 živnostenského zákona upravuje správní delikty podnikatelů (fyzických i právnických osob). V § 62 odstavcích 1-3 jsou taxativně vymezeny situace, kdy dochází k porušování povinností. Nyní si můžeme uvést několik příkladů: výše uvedené osoby se dopouští správního deliktu, jestliže nezajistí výkon činnosti fyzickými osobami, které splňují požadavky odborné způsobilosti nebo nevedou o těchto osobách evidenci a také neuchovávají kopie dokladů o jejich odborné způsobilosti. Dále neohlásí

živnostenskému úřadu odpovědného zástupce, neprokáže právní důvod užívání provozovny, způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu, nevydá na žádost zákazníka doklad o prodeji zboží nebo poskytnutí služby. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 62)

§ 62 odstavec 4 uvádí výše sankcí v jednotlivých skupinách dle závažnosti protiprávního jednání. Nejnižší horní hranicí je 10 000 Kč a nejvyšší horní hranicí pokuty je 1 000 000 Kč. Pokuta je ukládána vždy v klasickém správním nebo příkazním řízení (Správní řád, §150). Správní orgán nemá pravomoc rozhodnout o tom, že pokuta nebude uložena. (Horzinková, Urban, 2013, str. 142)

Právnícká osoba dle § 64 živnostenského zákona neodpovídá za správní delikt, pokud prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, aby zabránila protiprávnímu jednání. Následně tento paragraf oznamuje, že správní delikty v prvním stupni dle živnostenského zákona řeší obecní živnostenské úřady. Pokuta, kterou uloží obecný živnostenský úřad, je příjmem do rozpočtu dané obce. (Horzinková, Urban, 2013, str. 144)

3.6.4 Místní příslušnost

§ 71 živnostenského zákona informuje o úpravě místní příslušnosti živnostenských úřadů. Podle této úpravy může podnikatel (fyzická nebo právnická osoba, zahraniční fyzická nebo zahraniční právnická osoba) od 1. 7. 2008 uskutečnit všechna podání (ohlášení živnosti, žádost o udělení koncese, oznámení změn, žádost o zrušení živnostenského oprávnění) u kteréhokoliv obecního živnostenského úřadu na území České republiky. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 71)

V § 71 je stanovena i místní příslušnost živnostenských úřadů v řízení o správních deliktech, v řízení o pozastavení nebo o sankčním zrušení živnostenského oprávnění. Řízení o správních deliktech právnických a podnikajících fyzických osob se určuje podle správního řádu, který dále určuje místní příslušnost dle místa činnosti - například místo podnikání fyzické osoby, sídlo právnické osoby nebo umístění organizační složky zahraniční osoby. (Správní řád, § 11 odst. 1) V případě řízení o přestupcích se místní

příslušnost stanovuje dle zákona o přestupcích. Konkrétně se to určuje dle místa činnosti nebo dle místa, kde byl spáchán daný přestupek. (Horzinková, Urban, 2013, str. 152)

Další část výše uvedeného paragrafu informuje o místní příslušnosti k plnění informačních povinností soudů a ostatních orgánů, které vyplývají ze zvláštních právních předpisů, vůči živnostenským úřadům. Tuto informační povinnost plní příslušné orgány u živnostenského úřadu, který spadá k místu činnosti - místo podnikání fyzické osoby, sídlo právnické osoby nebo umístění organizační složky zahraniční osoby. (Horzinková, Urban, 2013, str. 152)

Živnostenský úřad, který provede úkon, který vede k zápisu do živnostenského rejstříku, je oprávněná tento zápis uskutečnit. (ÚZ Živnostenský zákon 2014, § 71)

§ 72 živnostenského zákona uvádí, že podání obecnímu živnostenskému úřadu lze také učinit pomocí kontaktních míst veřejné správy. Těmito místy jsou notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí hlavního města Prahy. Na těchto místech lze tedy ohlásit živnost, podat žádost o koncesi, nahlásit změny, popřípadě požádat o zrušení živnostenského oprávnění. Následně kontaktní místo veřejné správy podání doručí obecnímu živnostenskému úřadu. Kontaktní místo není oprávněno vydávat výpisy z živnostenského rejstříku. (Horzinková, Urban, 2013, str. 153)

4 Praktická část práce

Pro lepší orientaci se praktická část bakalářské práce nejprve zabývá všeobecným přehledem o vývoji a struktuře živností na území České republiky. Následně se praktická část zaměřuje především na analýzu uskutečněného průzkumu, jehož předmětem je zkoumání všeobecné spokojenosti podnikatelů v ČR, kteří svou podnikatelskou činnost provozují na základě živnostenského oprávnění.

Pro provedení kvalitního průzkumu bylo nutné vycházet z teoretické části této bakalářské práce, která byla zpracována po nastudování příslušných právních předpisů a odborné literatury. Zároveň bylo nezbytné danému tématu dostatečně porozumět, aby mohl být proveden adekvátní průzkum.

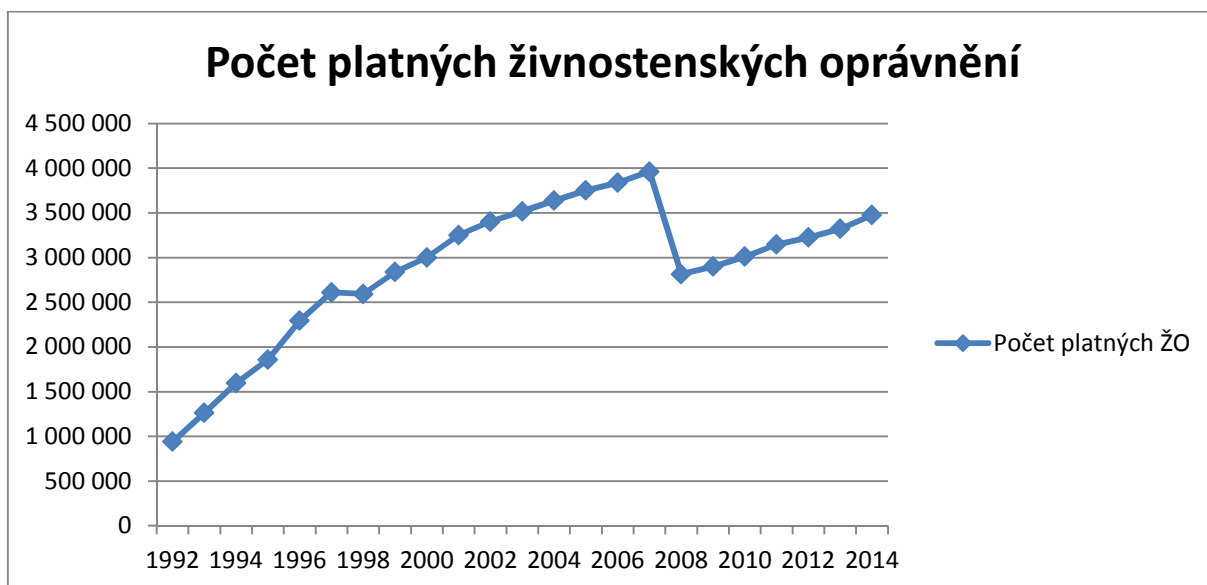
Získané údaje jsou zpracovány pomocí statistických metod, následně jsou vyhodnoceny a patřičně okomentovány. V závěru praktické části jsou zhodnoceny dosažené cíle a navrženy případné postupy na zlepšení dané problematiky.

4.1 Vývoj a struktura živností v České republice

Následující část práce bude věnována vývoji počtu živnostenských oprávnění od roku 1992 do současnosti. Veškeré údaje, které budou uvedeny v této části práce, jsou čerpány a vlastně zpracovány z podkladů Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Tyto informace jsou široce dostupné na webových stránkách www.mpo.cz a www.rzp.cz.

Níže uvedený graf znázorňuje časovou řadu, která obsahuje 23 údajů. Jednotlivé údaje ukazují počty živnostenských oprávnění ke konci určitého roku. Z tohoto popisu vyplývá, že jde o časovou řadu okamžikovou a periodickou, neboť data jsou shromážděny vždy ke konkrétnímu dni (31. 12.) a měření se opakuje vždy jedenkrát ročně.

Graf. 1 Vývoj počtu platných živnostenských oprávnění v letech 1992 až 2014

Zdroj: www.rzp.cz, vlastní zpracování dat

Tento graf zobrazuje vývoj počtu platných živnostenských oprávnění mezi roky 1992 až 2014. Časová řada začíná rokem 1992, neboť v tomto roce se začíná rozvíjet soukromé podnikání na území České republiky dle živnostenského zákona. Z grafu lze nepochybně vyčíst, že mezi lety 1992 až 1997 došlo k prudkému nárůstu zájmu o živnostenské oprávnění. Mezi roky 1997 a 1998 došlo k mírnému poklesu z 2 611 442 na 2 592 239 platných živnostenských oprávnění. Po roce 1998 však opět začalo docházet k nárůstu počtu živnostenských oprávnění. Výraznější zlom nastal mezi roky 2007 a 2008. V tomto období došlo ke značnému poklesu počtu živnostenských oprávnění, konkrétně o 1 145 670 platných živnostenských oprávnění. Pokles byl způsoben novelou živnostenského zákona, která snížila počet volných živností na jedinou, v jejímž rámci působí 80 oborů. Před zavedením této novely podnikatelé museli být držiteli více živnostenských oprávnění na několik volných živností. Tato povinnost následně odpadla, a tak došlo k výrazné redukci (cca o 40 %) tehdejších živnostenských listů. Od následujícího roku však opět postupně dochází k progresivnímu vývoji živnostenských oprávnění v ČR.

Graf. 2 Poměr koncesovaných a ohlašovacích živností k 31. 12. 2014

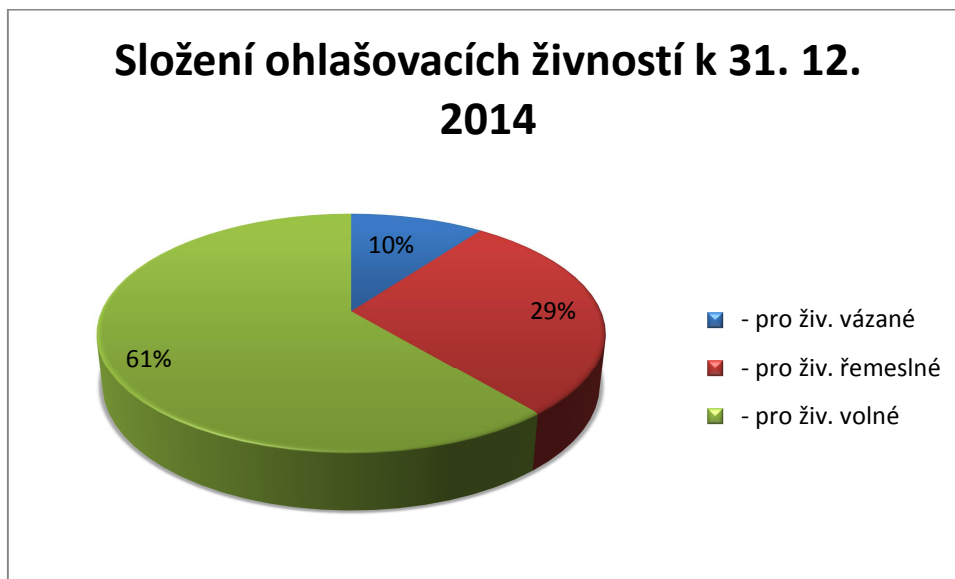

Zdroj: www.rzp.cz, vlastní zpracování dat

Z výše uvedeného grafu je patrná výrazná převaha živnostenských oprávnění určených pro provozování ohlašovacích živností. K 31. 12. 2014 bylo vydáno 217 926 živnostenských oprávnění pro koncesované živnosti a 3 257 886 platných oprávnění pro ohlašovací živnosti.

Převaha popularity ohlašovacích živností u podnikatelů je dána především nižšími požadavky na odbornou způsobilost pro vykonávání živnosti oproti koncesované živnosti. U některých ohlašovacích živností požadavky na odbornou způsobilost nejsou stanoveny. Neboli pokud žadatel ohlašovací živnosti splní zákonem stanovené podmínky, živnostenské oprávnění mu je automaticky uděleno - žadatel má na něj právní nárok. Kdežto u koncesovaných živností může žadatel splnit všechny zákonem stanovené podmínky, ale koncese mu nemusí být udělena.

Graf. 3 Složení ohlašovacích živností k 31. 12. 2014

Zdroj: www.rzp.cz, vlastní zpracování dat

Další graf znázorňuje strukturu složení ohlašovacích živností. Největší zastoupení zde zaujímá volná živnost. K 31. 12. 2014 bylo zaregistrováno 1 991 169 živnostenských oprávnění pro výkon volné živnosti. Ke stejnému dni bylo vydáno 935 552 platných oprávnění pro řemeslnou živnost a pro živnost vázanou bylo vydáno 331 165 živnostenských oprávnění.

Jeden z důvodů, proč je o vykonávání volné živnosti velký zájem, může být příkládán velmi nízké úrovni zákonem stanovených podmínek pro získání oprávnění. Každý žadatel o volnou živnost musí splnit pouze všeobecné podmínky. V současné době (od 1. 1. 2014) má žadatel povinnost splnit pouze podmínky plné svéprávnosti a bezúhonnosti.

4.2 Zaměření průzkumu

Jak již bylo zmíněno výše, tento průzkum je zaměřen na prozkoumání spokojenosti podnikatelů - živnostníků. Lze také říci, že se tento průzkum zajímá o to, jak se živnostníkům podniká.

Nejprve byly průzkumem zjišťovány informace o tom, jak respondenti získali živnost. Otázky byly směřovány na dobu, kdy byla jejich živnost založena, zda se potýkali s nějakými komplikacemi během vyřizování a také byla položena otázka, jak si informace pro získání živnostenského oprávnění zjišťovali. Dále byly pokládány otázky, kde si respondenti obstarávají v současné době informace o živnostenském podnikání. Následně průzkum zjišťoval spokojenost respondentů se službami, které jsou poskytovány živnostenskými úřady v České republice. V závěru průzkumu respondenti byli tázáni na výhody a nevýhody živnostenského podnikání oproti zaměstnaneckému poměru.

4.3 Průběh průzkumu

Pro zpracování praktické části bakalářské práce byla vybrána metoda písemného dotazování. Konkrétně tento průzkum může být charakterizován jako primární a zároveň kvantitativní. Primární výzkum je založen na základě získávání dat vlastním výzkumem u samotných jednotek, data jsou shromažďována nově. Zároveň jsou data získávány pouze pro konkrétní výzkum. Kvantitativní výzkum je založen na rozsáhlejším souboru respondentů, a proto se výsledky dají zobecnit na celou populaci. Výhodou písemného dotazování je fakt, že respondent má čas na rozmyšlenou. Naopak nevýhodou písemného dotazování je nízká návratnost.

Vytvořený dotazník obsahuje celkem 25 otázek, ze kterých se první čtyři zaměřují na identifikaci respondentů podle různých hledisek (pohlaví, věk, dosažené vzdělání a čím se v současné době zabývají). Následujících 21 otázek se týká oblasti živnostenského podnikání.

Dotazník může být charakterizován jako kombinovaný, neboť obsahuje otázky otevřené, uzavřené a také polootevřené, u kterých jsou předem stanovené varianty odpovědí a jedna varianta volná, u které mohli respondenti dopsat vlastní názor. U většiny otázek měli respondenti možnost vybrat více odpovědí.

Průzkum proběhl pomocí osobního rozšíření papírové formy dotazníku. K publikování tohoto dotazníku nebyl využit žádný internetový portál, který se zabývá vytvářením

a publikováním online dotazníků, proto bylo následně možné určit přibližný počet dotázaných. Jediným kritériem pro výběr respondentů byl fakt, že dotazovaný je v současné době nebo v minulosti byl držitelem živnostenského oprávnění. Tudíž výběr respondentů nebyl náhodný. Pro účel průzkumu bylo osloveno přibližně 200 živnostníků, ale dotazování se zúčastnilo pouze 122 respondentů. Z toho vyplývá, že návratnost dotazníků lze vyčíslit přibližně na 61 %. Dotazování probíhalo po dobu jednoho měsíce v průběhu ledna 2015. Získané údaje z písemných dotazníků byly pro snadnější vyhodnocení ručně zadány do programu Microsoft Excel.

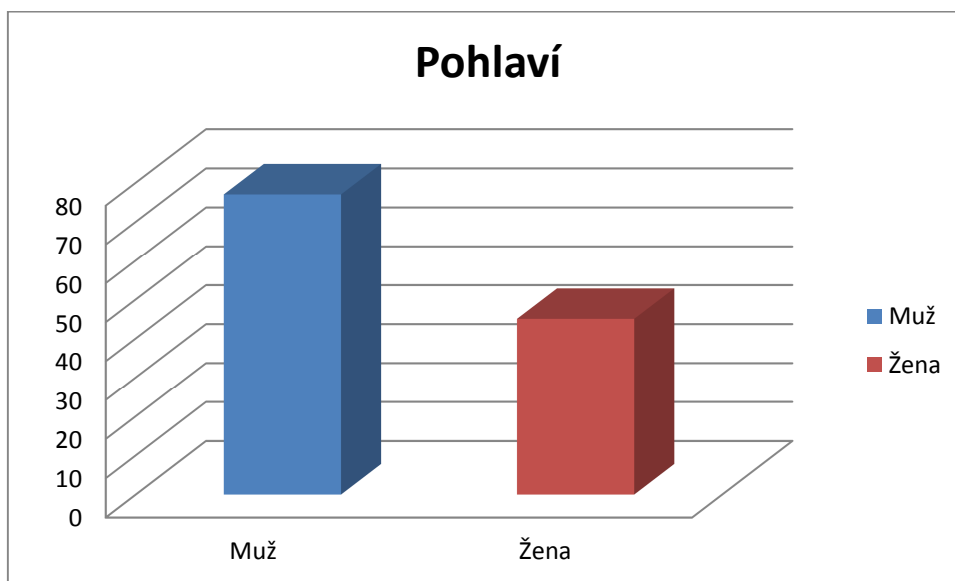
4.4 Vyhodnocení a interpretace získaných informací

4.4.1 Struktura respondentů

Jak již bylo zmíněno, jediným omezujícím faktorem pro vyplnění dotazníku byla skutečnost, že respondent v současnosti provozuje nebo v minulosti provozoval podnikatelskou činnost na základě živnostenského oprávnění. Z důvodu zavedení tohoto kritéria, výběr není možné označit jako náhodný. První část dotazníku se zaměřuje na identifikaci respondentů dle určitých hledisek:

- pohlaví
- věková kategorie
- nejvyšší dosažené vzdělání
- čím se respondenti v současnosti zabývají

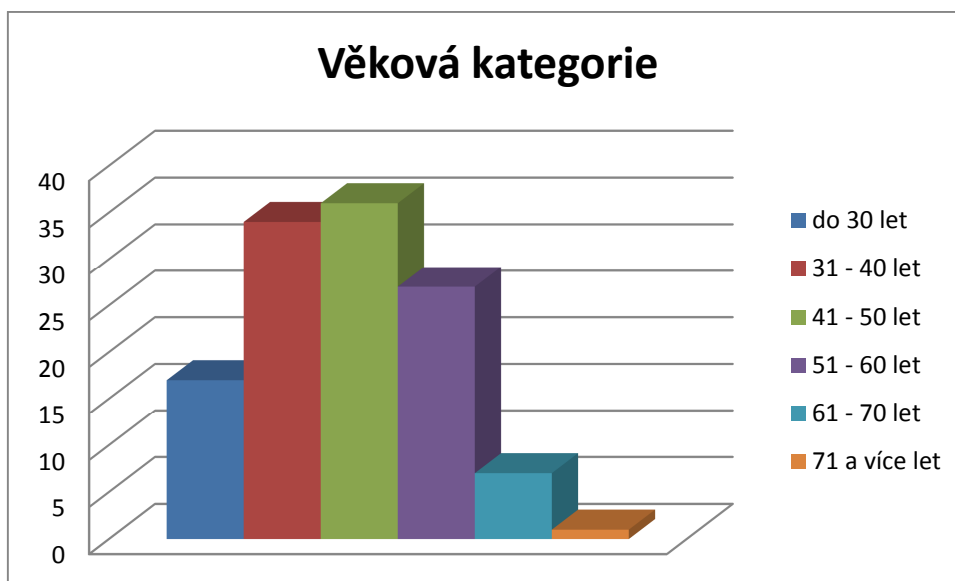
Graf. 4 Rozložení respondentů podle pohlaví

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Ve výše uvedeném grafu je znázorněno rozložení respondentů podle pohlaví. Z grafu je jasně čitelné, že dotazníkového šetření se zúčastnilo více mužů než žen. Konkrétně na dotazník odpovědělo 77 mužů, což činí přibližně 63,11 %. Ženy se na dotazníkovém šetření podílely z 36,89 % neboli na dotazník odpovědělo 45 žen.

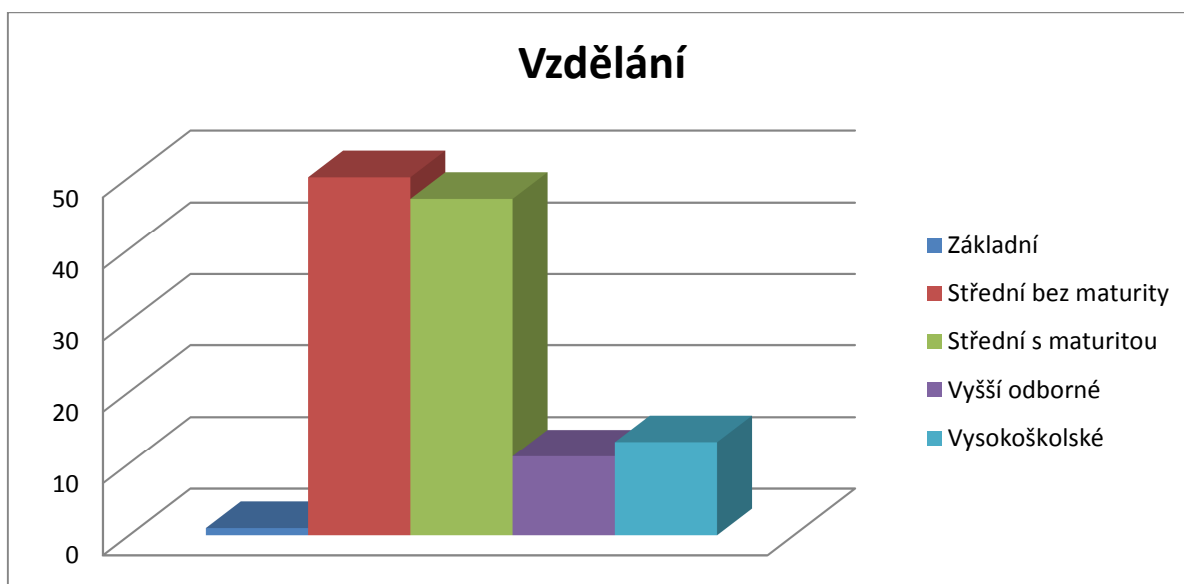
Graf. 5 Rozložení respondentů dle věkových kategorií

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z výše uvedeného grafu není dána jednoznačná převaha jedné věkové kategorie. Věkovou kategorií do 30 let zastupuje 17 respondentů, což činí 14 % z celkového počtu dotázaných. Toto procento zastoupení lze přisoudit k tomu, že lidé do 30 let pravděpodobně sbírají své praktické zkušenosti v klasických zaměstnaneckých vztazích. Do kategorie 31-40 let se zařadilo 34 respondentů neboli 28 % z počtu dotázaných. Další věkovou kategorií je skupina respondentů ve věku 41-50 let, která tvoří 29 % z celkového objemu respondentů. Tyto dvě skupiny (31-40 let, 41-50 let) jsou oproti ostatním věkovým skupinám rovnoměrně zastoupeny. Věkovou skupinu 51-60 let zastupuje stále vysoké procento respondentů (22 %), ovšem tato kategorie začíná oslabovat oproti předchozím kategoriím. Následuje skupina respondentů ve věkové kategorii 61-70 let, kterou tvoří pouze 6 % z celkového počtu dotázaných. Respondenti z této skupiny jsou již v důchodovém věku, a proto většina z nich nejspíš má podnikání pouze jako druh hobby. Z věkové kategorie 71 a více let se zúčastnil dotazníkového šetření pouze 1 respondent.

Graf. 6 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

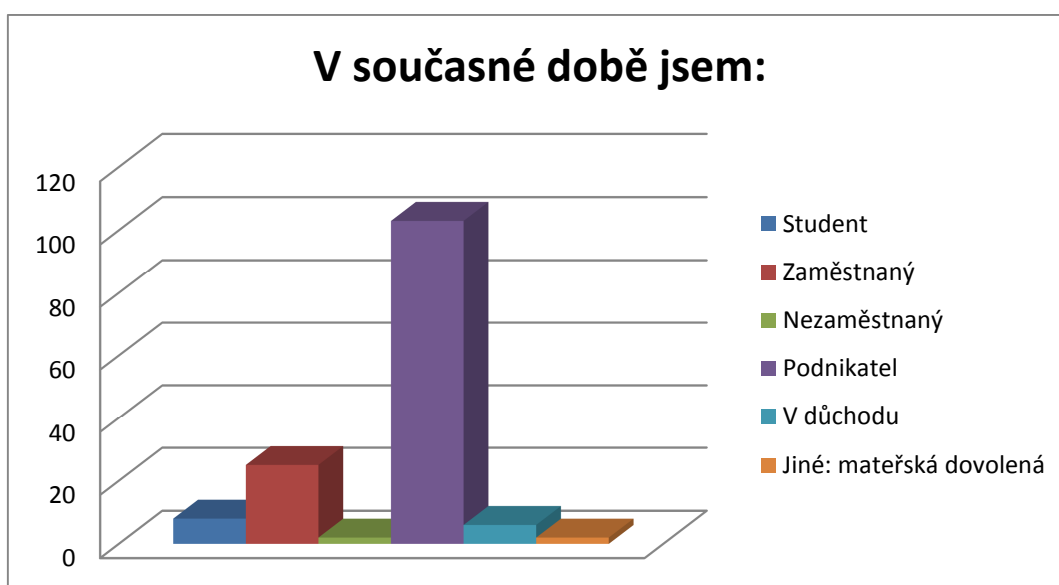

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Výše uvedený graf uvádí informace o struktuře dotazovaných podle jejich nejvyšší dosažené úrovně vzdělání. Uskutečněného průzkumu se zúčastnil pouze 1 respondent se základním vzděláním. Naopak v dotazníkovém šetření převažovali respondenti se středním vzděláním bez maturity (41 %) a středním vzděláním s maturitou (39 %).

Mezi 50 respondenty se středním vzděláním bez maturity se uplatňuje 80% mužů a pouze 20% žen. Vysoké procento živnostníků se středním vzděláním bez maturity může vypovídat o tom, že se tito lidé ideálně uplatňují na trhu například v oblasti řemeslných živností. Naopak ve skupině respondentů se středním vzděláním s maturitou se uplatňují muži (49 %) i ženy (51 %) téměř ve stejném poměru. Dále se mezi respondenty nacházelo 11% vysokoškolsky vzdělaných a 9 % respondentů uvedlo, že mají ukončené vyšší odborné vzdělání.

Graf. 7 Čím se respondenti v současné době zabývají (jednotlivé možnosti)

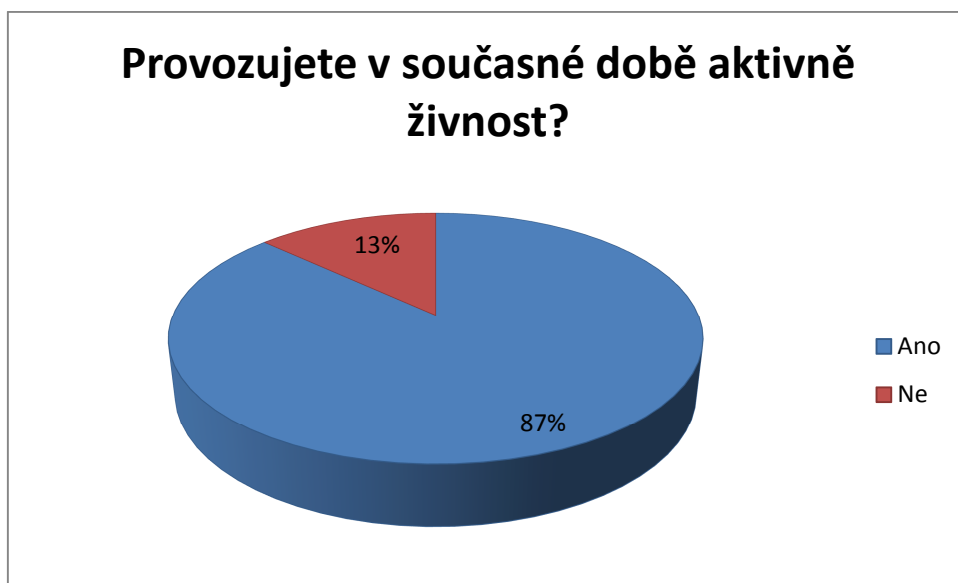
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Zde je nezbytné podotknout, že respondenti měli u této otázky možnost zaškrtnout více odpovědí. Z tohoto důvodu jsou ve výše uvedeném grafu zpracovány četnosti jednotlivých odpovědí.

Vzhledem k tomu, že tento průzkum je zaměřen na současné a bývalé živnostníky, bylo tedy s jistou pravděpodobností předvídáno, že v otázce, která zjišťovala, čím se respondenti v současné době zabývají, bude nejčetnější odpovědí možnost "Podnikatel" (71 %). Druhou nejčetnější odpovědí v této otázce byla varianta "Zaměstnaný" (17 %). Dalšími častějšími možnostmi byly odpovědi "Student" (5 %) a "V důchodu" (4 %).

Vzhledem k možnosti zaškrtnutí více odpovědí, 17 respondentů uvedlo, že v současné době jsou zaměstnaní a zároveň podnikatelé. V dnešní době se mnoho studentů snaží získat své první pracovní zkušenosti už i v podnikání. Proto bylo možné se v průzkumu setkat se 6 respondenty, kteří uvedli kombinaci odpovědí student a zároveň podnikatel. Dalším zajímavým zjištěním je, že i matky na mateřské dovolené se pokouší o podnikání. Očekávanou kombinací jsou podnikající důchodci.

Graf. 8 Provozování živnosti aktivně

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

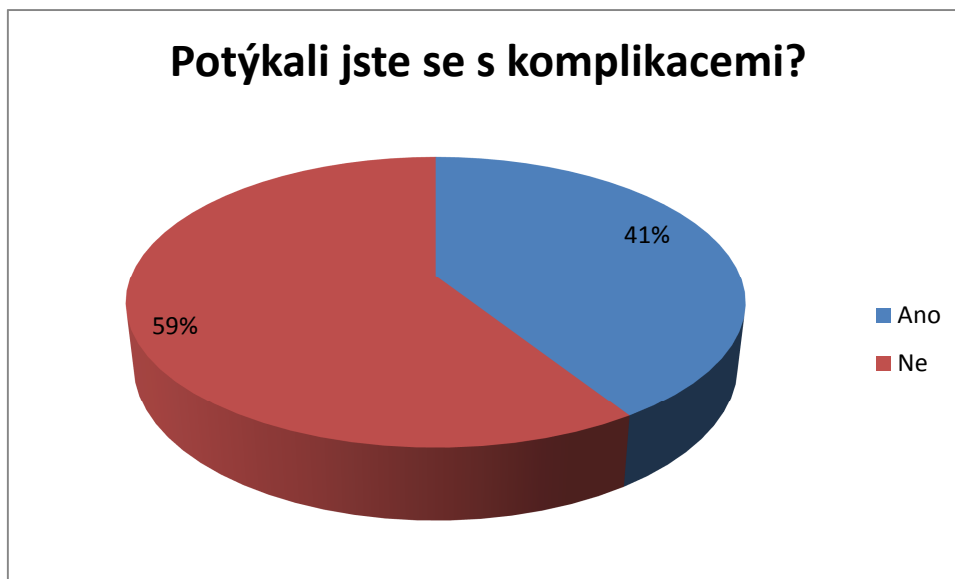
Nyní se již zaměříme na otázky, které se vztahují k oblasti živnostenského práva a podnikání. Jak již bylo avizováno, průzkumu se zúčastnilo 122 respondentů. Z tohoto celkového počtu respondentů odpovědělo 106 respondentů kladně na otázku, zda v současné době provozují aktivně svou živnost. 16 ze 122 tázaných odpovědělo, že v současné době neprovozují aktivně svou živnost.

4.4.2 Průběh vyřízení oprávnění

Následující část vyhodnocení dotazníkového šetření se bude zabývat o průběh vyřízení živnostenského oprávnění. Respondenti zde byli tázáni na otázky, zda se potýkali

při vyřizování živnostenského oprávnění s nějakými komplikacemi, jak si důležité informace v tehdy zjišťovali a zda pro ně byly dostačující.

Graf. 9 Potýkali se respondenti s problémy při zařizování živnostenského oprávnění?

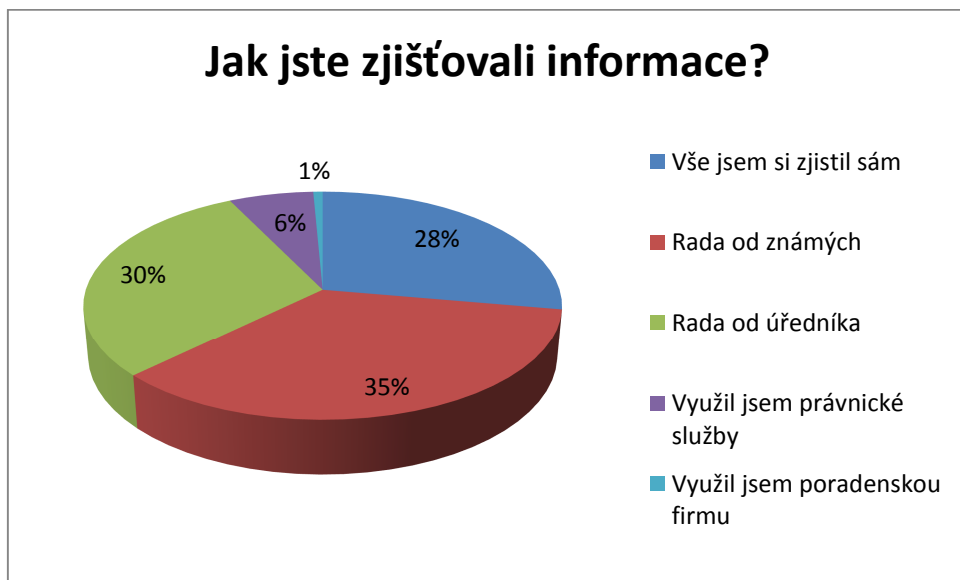
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Překvapujícím zjištěním je, že 59% dotázaných uvedlo, že se během vyřizování svého živnostenského oprávnění nepotýkali s žádnými komplikacemi. Tento výsledek by mohl být považovaný za dostačující. Nicméně stále vysoké procento dotázaných (41 %) přiznalo, že se během zařizování svého oprávnění potýkali s problémy. A proto bylo logické do dotazníku zařadit otázku, která zjišťovala, o jaké problémy se jednalo.

Celkem 50 respondentů, kteří se setkali s problémy, mělo možnost uvést více důvodů v otázce, která se zajímala o konkrétní komplikace. Nejčastěji se respondenti potýkali s časovou náročností vyřízení (25 případů) a s tím také souvisejí omezené úřední hodiny (24 případů). 17 respondentů si stěžovalo na nedostatečnou kvalifikaci úředníků nebo se setkali s tím, že úředník nebyl schopný poradit. Dále dotazovaní nebyli ve 13 případech spokojeni s ochotou úředníků. Ve 12 případech se respondenti při zařizování svého živnostenského oprávnění potýkali s nedostatkem informací. Pouze 3 dotázaní přiznali, že komplikace si způsobili vlastní vinou (např. špatně vyplnění formuláře, nedoložili potřebné doklady). Respondenti v této otázce měli možnost dopsat

vlastní důvod problémů. Tuto možnost využili 3 dotázaní, kteří se shodli na problému prokazování odborné způsobilosti.

Graf. 10 Jak si respondenti zjišťovali informace potřebné k získání živnostenského oprávnění? (jednotlivé možnosti)

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Výše uvedený graf se zabývá otázkou, jak si lidé zjišťovali potřebné informace týkající se získání živnostenského oprávnění. Zajímavým zjištěním je, že respondenti nejčastěji nacházeli potřebné informace u svých známých (35 %). Za další překvapivé zjištění lze považovat to, že respondentům pro získání živnostenského oprávnění ve 30 % případů postačily informace od úředníka živnostenského úřadu. Ovšem stále se zde vyskytuje vysoké procento respondentů (28 %), kteří se spoléhají na vlastně zjištěné informace. Zbylých 7% respondentů se při hledání informací obrátilo na placené instituce neboli 6 % respondentů využilo právnícké služby a 1 % se obrátilo na poradenskou firmu.

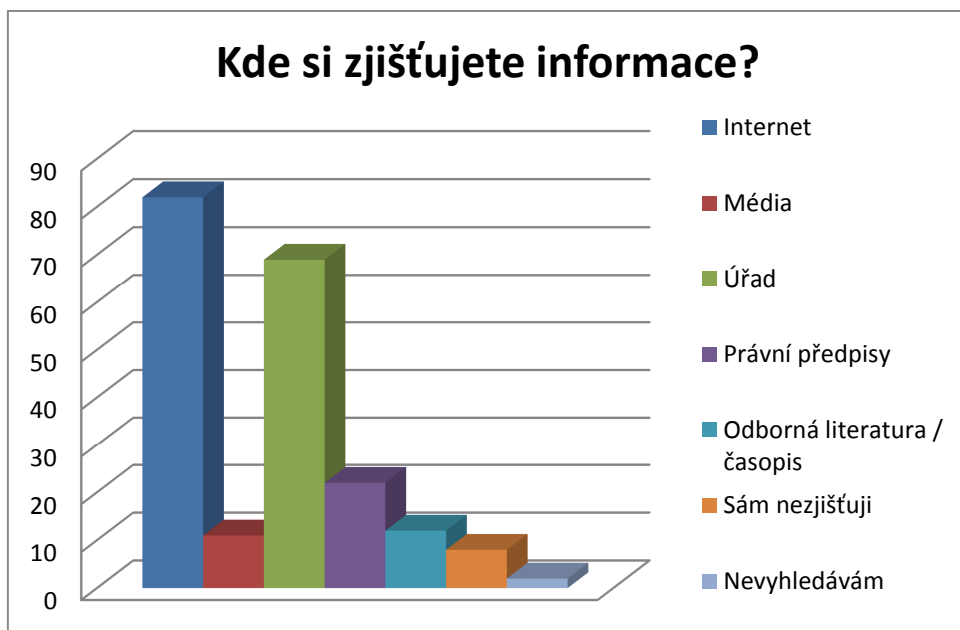
U této otázky opět bylo možné vyplnit více variant odpovědí. Tuto možnost využilo méně respondentů, než se očekávalo. Ovšem našla se zde v 10 případech kombinace, ve které se dotázaní obrátili ohledně informací na své známé a následně na úředníka. V dalších jednotlivých případech respondenti spoléhali na vlastně zjištěné informace, které si poté potvrdili u úředníka nebo u známých.

Takto zjištěné informace byly pro 88% respondentů dostačující. Pouhých 12 % respondentů nebylo spokojeno se zjištěnými informacemi potřebnými pro získání živnostenského oprávnění.

4.4.3 Dostupnost a kvalita informací o živnostenském podnikání

Další blok otázek má za úkol zjistit, kde si respondenti získávají informace o živnostenském podnikání a zda je možné tyto informace nalézt na jednom místě. Dále byli tázáni, zda shledávají aktuální informace související s živnostenským podnikáním kvalitní a dostatečné. Následně jim byl nastíněn návrh o přehledu, který by podnikatele informoval o aktuálních informacích a změnách týkajících se živnostenského práv a podnikání. Tímto způsobem byli tázáni, zda by o přehled měli zájem a dále zda by o něj měli zájem i v případě zpoplatnění.

Graf. 11 Kde získávají respondenti informace o živnostenském podnikání? (jednotlivé možnosti)

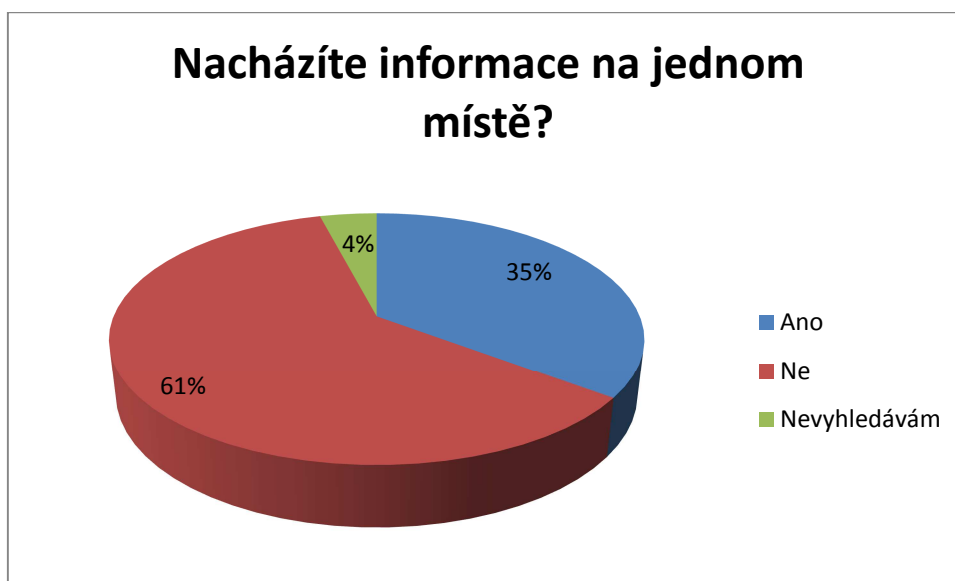
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

I u této otázky měli respondenti možnost zaškrtnout více odpovědí. Ve výše uvedeném grafu jsou znázorněny pouze četnosti jednotlivých odpovědí. V dnešní době je již nejspíš většina populace počítačově gramotná, a proto si 40 % respondentů důležité informace o živnostenském podnikání vyhledává na internetu. Druhým nejčetnějším zdrojem

informací jsou úřady, kam si chodí pro radu 33% respondentů. Třetím významným zdrojem pro podnikatele jsou právní předpisy, které využívá 11 % respondentů. 6 % dotázaných nahlíží do odborné literatury nebo do časopisů. 5 % respondentů sleduje informace v médiích. Dále 4 % dotázaných informace sami nezjišťují a 1 % dotázaných dokonce informace vůbec nezjišťuje.

Nyní je důležité uvést nejčastější kombinace, které respondenti v dotazníkovém šetření uváděli. Podle dotazníkového šetření 23 respondentů uvedlo, že informace získávají na internetu a následně si je chodí ověřit na příslušný úřad. 8 respondentů spoléhá na internet, úřad a také na právní předpisy. Dalších 6 respondentů uvádí, že důležité informace čerpají z internetu, médií a také na příslušném úřadě. Obecně lze říci, že respondenti jako hlavní zdroj informací mají internet, který dále pojí do různých kombinací s úřady, právními předpisy a odbornou literaturou s časopisy.

Graf. 12 Našli respondenti všechny potřebné informace na jednom místě?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

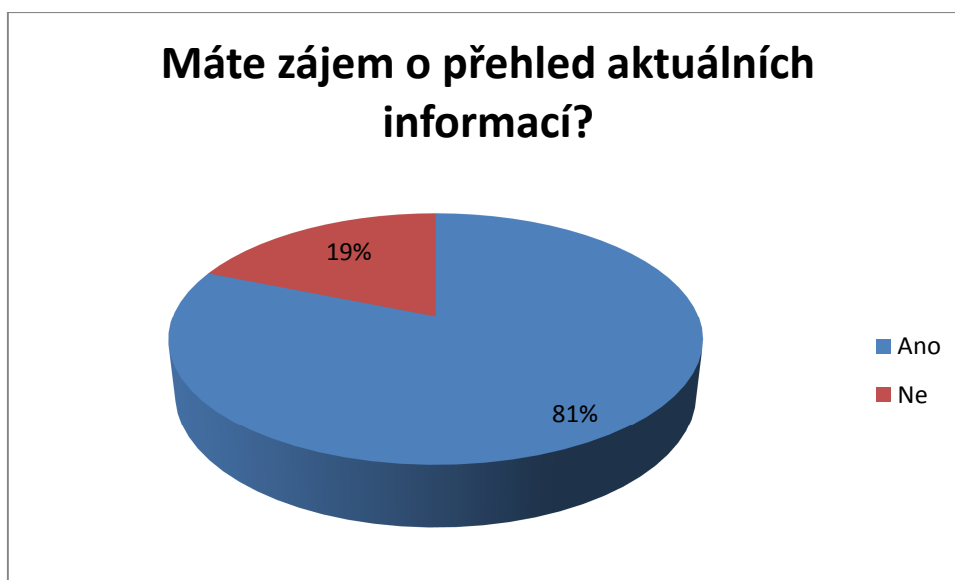
Dále se průzkum zajímal, zda se respondentům daří nacházet informace o živnostenském podnikání na jednom místě. Znepokojivým zjištěním je, že 61 % dotázaných nenašlo kompletní informace na jednom místě. 4 % dotázaných přiznalo, že tyto informace dokonce ani nevyhledávají. Pouhých 35 % respondentů uvedlo, že informace našli

na jednom místě. Vzhledem k tomuto poměrně nízkému procentu bylo zapotřebí prověřit, na kterém místě se informace nachází.

12 ze 43 respondentů uvedlo, že všechny informace našli na jednom místě, ale bohužel již nevypsali konkrétní místo. 16 dotázaných vyplnilo, že kompletní informace najdou na příslušném úřadě. 6 dotázaných uvedlo, že vše našli na internetových stránkách www.jakpodnikat.cz. Tyto stránky jednoduše prezentují kvalitní informace o živnostenském právu a podnikání. Dalších 6 respondentů uvedlo, že všechny potřebné informace našli na internetu, ale již neuvedli přesné webové stránky. Pouze jeden z nich uvedl pojem "Google". Z toho lze vyvodit, že některým živnostníkům nezáleží na tom, aby našli informace na jedné webové stránce. 3 živnostníci našli kompletní informace u právníků.

I přes všechny tyto zjištěné informace se respondenti ze 73 % v další otázce domnívají, že aktuální informace související s živnostenským podnikáním jsou dostupné v dostatečné míře a kvalitě. Pouhých 27 % respondentů není spokojeno s mírou a kvalitou dostupných informací.

Graf. 13 Uvítali by respondenti při změnách přehled o aktuálních informacích o podnikání?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

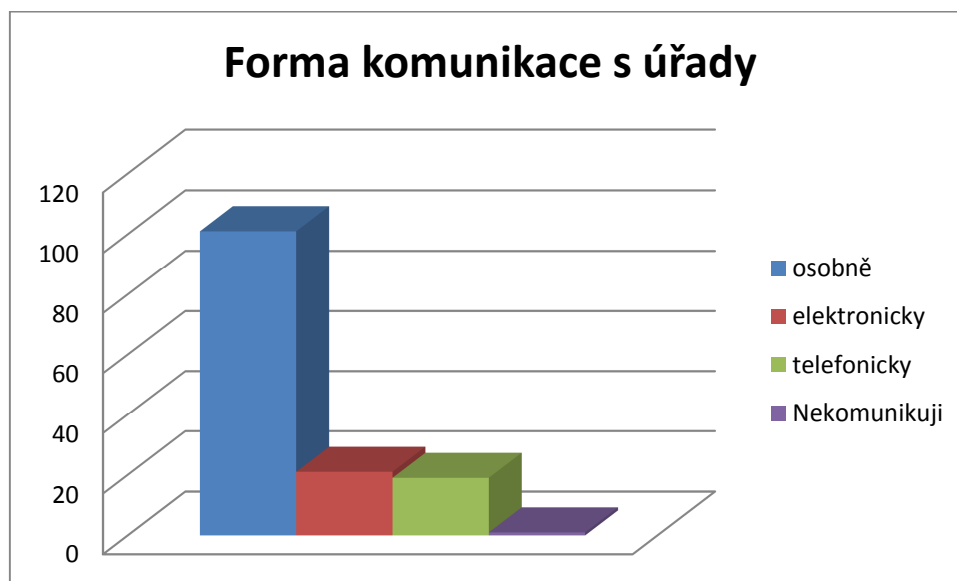
Přestože podle předchozí otázky jsou respondenti poměrně spokojeni se současnou kvalitou a mírou dostupných informací, v této otázce uvedli, že by případně měli zájem o přehled aktuálních informací souvisejících s živnostenským podnikáním. Zájem o přehled projevilo 81 % respondentů.

Dále se průzkum zajímal o to, jestli by živnostníci projevili zájem o přehled aktuálních informací i v případě zpoplatnění. Nutné je podotknout, že na tuto otázku odpovídali pouze respondenti, kteří měli původně zájem i o neplacený přehled (99 zájemců). Dle zjištěných informací o zpoplatněný přehled informací by mělo zájem 48 % původních zájemců. Téměř 52 % původních zájemců by nebylo ochotných za přehled aktuálních informací zaplatit.

4.4.4 Komunikace a spokojenost s živnostenskými úřady

V následující kapitole se průzkum věnuje otázce, jak živnostníci komunikují s živnostenskými úřady. Dále zajímal o to, jestli se respondenti domnívají, že živnostenské úřady poskytují informace a služby v dostatečné míře a kvalitě. Průzkum také zjišťoval, v čem by se živnostenské úřady dle živnostníků měly zlepšit. V neposlední řadě se průzkum zabýval, zda respondenty navštěvují kontroly ze živnostenských úřadů a také jestli jim byla prostřednictvím správních orgánů přerušena živnost.

Graf. 14 Jak respondenti komunikují s živnostenskými úřady? (jednotlivé možnosti)

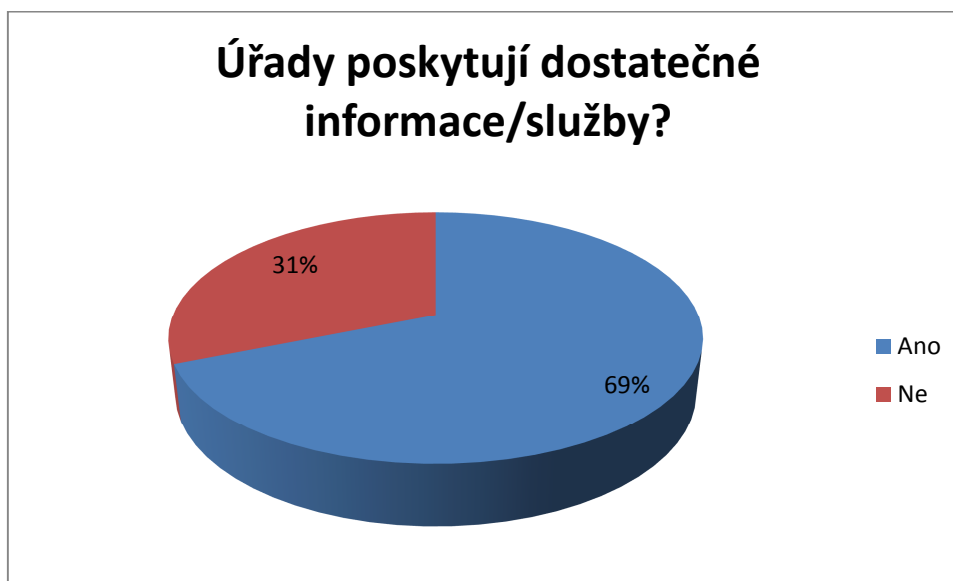

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Nejprve je nutné upozornit, že v této otázce také respondenti mohli vyplnit více odpovědí naráz. Ve výše uvedeném grafu jsou zpracovány četnosti jednotlivých odpovědí. Přestože mnoho respondentů si dle průzkumu v současné době vyhledává aktuální informace o živnostenském podnikání na internetu, v komunikaci s živnostenskými úřady dává celých 71 % respondentů přednost osobní komunikaci. Je potřeba upozornit na to, že osobní komunikace je mnohdy časově náročná jak pro živnostníky, tak i pro zaměstnance živnostenských úřadů. Řešením by tedy mohla být elektronická nebo telefonická komunikace, která bohužel není tak často využívána. Elektronickou komunikaci využívá 15 % dotázaných. Telefonickou formou kontaktuje živnostenský úřad jen 13 % respondentů. Téměř 1 % respondentů přiznalo, že s živnostenskými úřady nekomunikují vůbec.

Jak již bylo zmíněno, i v této otázce mohli dotazovaní vyplnit více odpovědí najednou, ovšem tuto možnost opět nevyužilo mnoho respondentů. V 8 případech respondenti komunikují s úřady osobně a zároveň elektronicky. Dalších 7 respondentů kontaktuje živnostenský úřad osobně a telefonicky. Pouze 2 respondenti současně komunikují se správními orgány osobně, elektronicky a telefonicky.

Graf. 15 Poskytují živnostenské úřady v dostatečné míře a kvalitě informace a služby?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Průzkum samozřejmě věnoval pozornost zjištění, zda jsou respondenti spokojeni s kvalitou a mírou poskytovaných informací a služeb od živnostenských úřadů v ČR. Výše uvedený graf znázorňuje, že 69 % respondentů je spokojeno s kvalitou a mírou dostupných informací a služeb v rámci působení živnostenských úřadů. Ale je důležité upozornit na 31 % respondentů, kteří si myslí, že živnostenské úřady neposkytují informace a služby v dostatečné míře a kvalitě. Od těchto 38 nespokojených respondentů se muselo zjistit, v čem by si přáli vidět zlepšení.

11 respondentů obecně navrhovalo navýšit počet úředních hodin. Někteří přímo specifikovali své požadavky, mezi kterými se nejčastěji objevilo prodloužení úředních hodin až do večerních hodin. Dokonce někteří respondenti by rádi uvítali úřední hodiny v pátek a v sobotu. Jako druhý nejčastější požadavek se u 9 respondentů objevila ochota pracovníků živnostenských úřadů. 8 dotázaných by vidělo zlepšení, kdyby si úředníci zvýšili kvalifikaci nebo aspoň byli kvalitně informováni o změnách, aby mohli poskytnout užitečné rady. 3 respondenti žádají vyšší zastupitelnost úředníků, aby mohli získat komplexní informace na jednom místě. 1 respondent by uvítal rychlejší zpracování. Další respondent by uvítal zmíněný přehled o aktuálních informacích a změnách,

keré by zasílal živnostenský úřad. Je důležité zmínit, že tato otázka byla otevřená a tak došlo k tomu, že 5 respondentů tuto otázku vůbec nevyplnilo.

Graf. 16 Navštěvují respondenty kontroly ze živnostenského úřadu?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Tento výše uvedený graf rozděluje respondenty na ty, které navštěvují kontroly ze živnostenského úřadu a na ty, které kontroly nenavštěvují. Toto rozložení je téměř vyrovnané neboli 48 % dotázaných navštěvují kontroly ze živnostenského úřadu. Ovšem žádnému respondentovi nebyla jeho živnost přerušena prostřednictvím některého ze správních orgánů.

4.4.5 Výhody a nevýhody živnostenského podnikání

Tento segment dotazníkového šetření měl za úkol zjistit, co považují podnikatelé za výhody a nevýhody podnikání oproti klasickému zaměstnaneckému poměru. Dále se zjišťovalo, zda podnikatelé pociťují snižování administrativní zátěže. Poslední otázka dotazníku se zaměřila na zjištění, co v současné době podnikatelům způsobuje problémy v oblasti jejich podnikání.

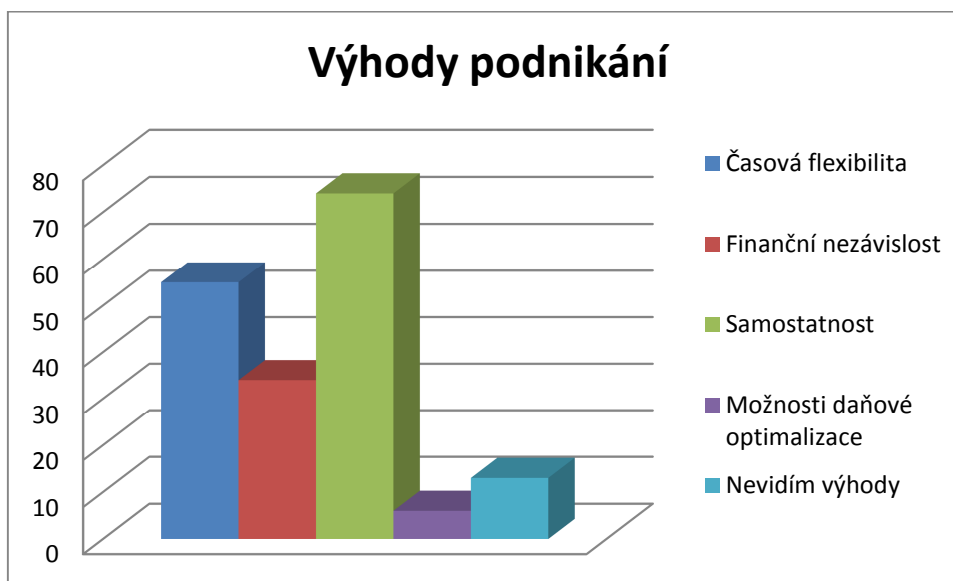
Graf. 17 Pociťují živnostníci snižování administrativní zátěže?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, pro rok 2012 byla důležitá novela č. 169/2012 Sb., která si dávala za úkol celkově snížit administrativní zátěž podnikatelů - živnostníků. Z tohoto důvodu byla do dotazníku zařazena otázka, která měla prověřit, zda podnikatelé opravdu toto snižování pociťují. Z výsledků dotazníku však vyplývá, že podnikatelé z 85 % stále považují administrativní zátěž jako velkou překážku v konání své podnikatelské činnosti a snižování nepociťují.

Graf. 18 Výhody živnostenského podnikání (jednotlivé možnosti)

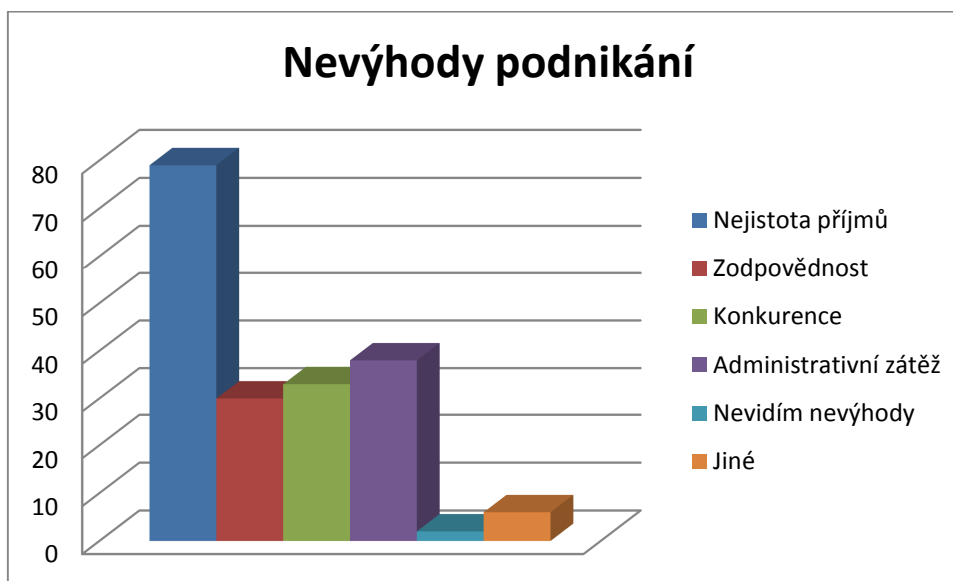

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

U otázky, ve které byly respondenti tázáni na výhody živnostenského podnikání oproti zaměstnaneckému poměru, bylo opět možné zaškrtnout více možností současně. Ve výše uvedeném grafu jsou opět zaznamenány četnosti jednotlivých možností. 41 % respondentů se shodlo, že jako důležitou výhodu živnostenského podnikání považují samostatnost. Druhou nejčetnější odpovědí na tuto otázku byla možnost časové flexibility (30 %). 19 % živnostníků vidí výhodu ve finanční nezávislosti. Pouhá 3 % respondentů spatřují výhody v možnosti daňové optimalizace. 7 % dotázaných dokonce nevidí žádné výhody v provozování živnostenského podnikání.

Nyní budou zhodnoceny nejčastější kombinace výhod dle respondentů. Nejčastěji respondenti uváděli kombinaci časové flexibility a samostatnosti (21 případů). Další skupinou výhod podle živnostníků je finanční nezávislost a zároveň samostatnost. 7 respondentů si cení časové flexibility a finanční nezávislosti. Dalších 7 respondentů vidí společné výhody v časové flexibilitě, finanční nezávislosti a samostatnosti.

Graf. 19 Nevýhody živnostenského podnikání (jednotlivé možnosti)

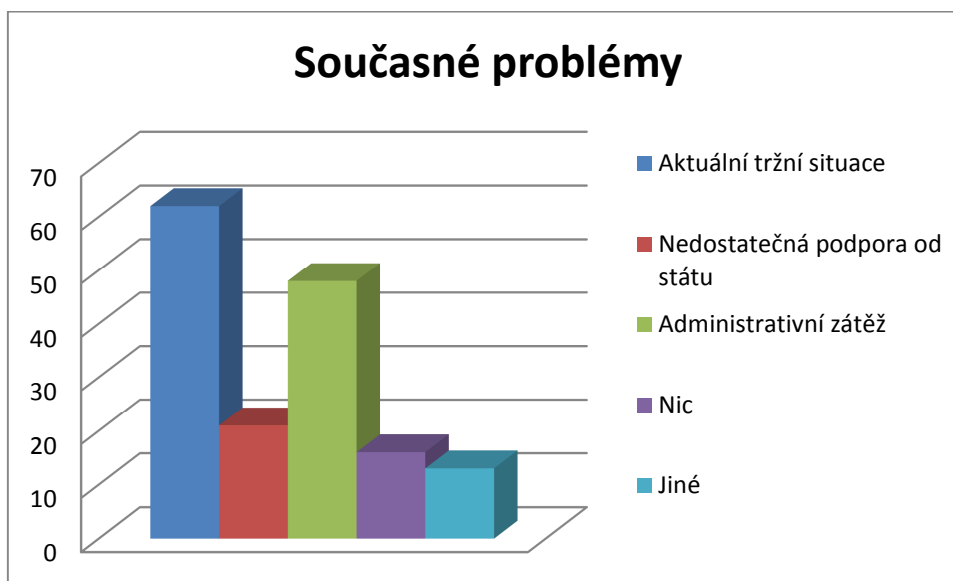

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Na první místo v nevýhodách živnostníci řadí nejistotu příjmů. Na této možnosti se shodlo 42% respondentů. Na druhé místo v nevýhodách se řadí administrativní zátěž s 20 %. Jako další nevýhodu živnostníci v 18 % případů považují konkurenci. Zajímavým zjištěním je, že pouze 16 % respondentů vidí nevýhodu v zodpovědnosti. U této otázky též byla možnost vypsání vlastní odpovědi. Tuto možnost využilo 6 respondentů (3 %), kteří uvedli, že mezi nevýhody patří časová vytíženost a omezenost. 1 ze zmíněných 6 respondentů také uvedl, že jako nevýhodu považuje komunikaci se státním úředníkem. 1 % respondentů je evidentně spokojeno, tudíž nevidí žádné nevýhody v živnostenském podnikání.

Z pohledu kombinací se často objevuje spojení nejistoty příjmů a administrativní zátěže (12 případů). Stejně často se vyskytuje kombinace nejistoty příjmů s konkurencí. Třetí nejčastější kombinace nevýhod je spojení nejistoty příjmů se zodpovědností (6 případů).

Graf. 20 Co respondentům způsobuje v současné době problémy? (jednotlivé možnosti)

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Poslední otázkou dotazníku se snažilo zjistit, co živnostníkům v současné době přináší problémy při výkonu jejich podnikatelské činnosti. V 39 % byla uváděna problematika aktuální tržní situace. Tento široký pojem v sobě může skrývat např. konkurenci, platební morálku zákazníků a také různé krize na světových trzích. Jako překážka, která brání v podnikatelské aktivitě, byla ve 30 % uváděna administrativní zátěž. Jak již bylo zmíněno výše, živnostníci stále nepociťují snižování administrativní zátěže. Problém také spočívá v tom, že mnoho živnostníků v České republice je zaměřeno a výborně kvalifikováno na vykonávání samotného předmětu své podnikatelské činnosti, avšak administrativa není pro ně stále srozumitelná. Proto administrativě a studování potřebných změn musí věnovat mnoho času, který by mohli lépe využít pro samotnou podnikatelskou aktivitu. 13 % zúčastněných respondentů si stěžuje na nedostatečnou podporu od státu. Pod tímto pojmem si lze představit např. nedostatečné poskytování dotací. Dále lze říci, že stát nepodporuje živnostníky ve vytváření nových pracovních míst a obecně je nepodporuje, aby zaměstnávali mnoho zaměstnanců na hlavní pracovní poměr. Tato skutečnost vychází z vysokých odvodů za zaměstnance (zdravotní a sociální pojištění 34 %, daně činí 15 %). Překvapivým zjištěním je, že celých 10 % respondentů je spokojeno se současnou situací a nic jim nezpůsobuje problémy.

I zde měli respondenti prostor pro vypsání vlastního názoru k této otázce. Tuto možnost využilo 8 % respondentů. Nejčastěji jmenovali problematiku platební morálky v České republice, která by se dala zahrnout do problematiky aktuální tržní situace, ale respondenti nejspíš chtěli poukázat na závažnost platební neschopnosti jejich zákazníků. Dále byly zmíněny vysoké náklady na zaměstnance. Tento problém by se však dal zahrnout do okruhu nedostatečné podpory od státu. Také byla jmenována nekázeň zaměstnanců. V poslední řadě respondenti upozornili na neprofesionalitu a aroganci státních úředníků.

Z pohledu kombinací současně dělá největší problém aktuální tržní situace a administrativní zátěž zároveň. Další často zmiňovanou kombinací je aktuální tržní situace spolu s nedostatečnou podporou od státu.

4.5 Souhrn získaných poznatků

Nyní je důležité shrnout nejdůležitější poznatky, které byly získány pomocí dotazníkového šetření.

41% respondentů se při vyřizování svého živnostenského oprávnění setkala s problémy, kterými nejčastěji byly: časová náročnost vyřízení, omezené úřední hodiny, úředníci nebyli schopni poradit nebo nebyli dostatečně kvalifikováni. Dále se potýkali s neochotou úředníků a nedostatkem informací. Živnostníci při zařizování živnostenského oprávnění získávali informace v 35 % od známých, 30 % od úředníků a v 28 % zjišťovali informace sami. Nejčastěji se však živnostníci radili u známých a následně ověřovali na úřadě. Stejně tak vlastně zjištěné informace ověřovali na úřadě. V závěru 88 % respondentů přiznalo, že takto získané informace pro ně byly dostačující.

V současné době živnostníci ve 40 % využívají internet k získávání informací. V 33 % čerpají informace z úřadu a v 11 % studují právní předpisy. Nejčastěji však živnostníci volí kombinaci zjišťování na internetu a následné ověřování na úřadě. Z toho vyplývá, že 61 % respondentů nenachází informace na 1 místě. Zajímavým zjištěním je, že 73 % respondentů si myslí, že současné informace jsou dostupné v dostatečné míře a kvalitě. I přes toto zjištění by 81 % dotázaných mělo zájem o přehled

aktuálních informací. O zpoplatněný přehled aktuálních informací a změn by mělo zájem 48% původních zájemců.

Dále byli respondenti tázáni na spokojenost a komunikaci s živnostenskými úřady. V 71 % se stále preferuje osobní komunikace, která je nicméně časově náročná pro živnostníky i pro úředníky. Živnostníci jsou v 31 % nespokojeni s informacemi a službami, které jsou poskytovány živnostenskými úřady. Zlepšení by uvítali v rozšířených úředních hodinách, ochotě a informovanosti pracovníků živnostenských úřadů a v neposlední řadě jejich zastupitelnosti. 48 % dotázaných navštěvují kontroly z živnostenského úřadu.

Následně byly zjišťovány výhody a nevýhody živnostenského podnikání. Do tohoto bloku otázek byla zařazena otázka, která se týkala administrativní zátěže. Výsledkem je, že 85 % respondentů stále nepociťuje snižování administrativní zátěže. Respondenti ve 41 % procentech zvolili samostatnost jako druh výhody. Jako další výhodu hodnotili ze 30 % časovou flexibilitu a z 19 % si cení finanční nezávislosti. Z pohledu kombinací výhod respondenti uváděli současně časovou flexibilitu a samostatnost. Dále výhodnou kombinací dle respondentů je finanční nezávislost a samostatnost zároveň. Ze 42 % respondenti volili jako nevýhodu nejistotu příjmů. Z 20 % je nevýhodou administrativní zátěž a z 16 % je nevýhodou zodpovědnost. V současné době nejvíce přináší problémy aktuální tržní situace. Druhým nejčastějším problémem je administrativní zátěž a třetím nejvíce opakovaným problémem je nedostatečná podpora od státu.

4.6 Doporučení

Na základě získaných poznatků je potřebné definovat několik doporučení, která by napomohla k ještě větší spokojenosti a komfortu živnostníků.

Respondenti dle výsledků dotazníkového šetření jsou poměrně spokojeni se službami živnostenských úřadů i s dostupnými informacemi o živnostenském podnikání. Avšak je nutné podotknout, že informace nenachází na jednom místě. Proto se zde nabízí návrh, aby Ministerstvo průmyslu a obchodu nebo živnostenské úřady při změnách rozesílaly živnostníkům přehled, ve kterém by byly jasně vysvětleny změny a z nich vyplývající

povinnosti, které jsou důležité pro provozování živnosti v souladu s živnostenským zákonem. O tento přehled má dle dotazníkového šetření zájem většina respondentů. Tento přehled změn by mohl být nápomocný i při snižování administrativní zátěže, protože přehled by mohl informovat o důležitých termínech pro různá podání a zároveň by mohl k nim přikládat jednoduché návody na jejich vyplnění. Tímto by byly ušetřeny hodiny vyhledávání a studování důležitých změn a informací. Zároveň by tento přehled ulehčil práci živnostenským úřadům, neboť 33 % dotazovaných chodí průběžně zjišťovat informace na příslušný úřad. Tento krok by šetřil čas živnostníkům i pracovníkům živnostenských úřadů.

Vzhledem k tomu, že respondenti nenachází informace na jednom místě, ale zároveň se tyto informace snaží vyhledávat na internetu, prospěla by větší propagace portálů businessinfo.cz a jakpodnikat.cz. Po prozkoumání těchto internetových portálů, musí být uznáno, že nabízí kvalitní informace o živnostenském podnikání. Problém ale spočívá v tom, že by respondenti tyto portály museli sledovat pravidelněji.

Vhodným řešením by mohlo být i personální posílení všech živnostenských úřadů o jednoho zaměstnance. Pracovník na tomto místě by měl poskytovat komplexní poradenské služby v oblasti živnostenského práva a podnikání. Tento zaměstnanec by měl být živnostníkům k dispozici každý den během pracovního týdne, především v odpoledních hodinách. Tento krok by též výrazně ulehčil a urychlil vyřizování záležitostí, které jsou v kompetenci živnostenských úřadů. Vzhledem k tomu, že živnostníci se snaží vyhledávat informace na internetu, ale ve většině případů si získané informace chodí pro jistotu ověřovat na živnostenský úřad, v kompetenci tohoto pracovníka by mohlo být i organizování seminářů na zlepšení počítačové gramotnosti živnostníků. Program by se zaměřil na vyhledávání informací z důvěryhodných zdrojů. Neboli soustředil by se na vyhledávání právních předpisů, dále by živnostníky naučil se lépe orientovat na zmíněných portálech www.businessinfo.cz, www.jakpodnikat.cz a také by je seznámil s internetovými stránkami www.justice.cz

Dalším rozumným řešením by bylo navýšení kapacity klasických úředních hodin. Toto navýšení by mohlo být realizováno formou prodloužení úředních hodin až do večerních hodin nebo zavedením úředních hodin v pátek nebo v sobotu.

5 Závěr

Cílem práce bylo na základě rozboru platné právní úpravy a dotazníkového šetření porovnat teoretická a praktická východiska a případně navrhnout možná opatření, která by vedla k větší spokojenosti podnikatelů, kteří svou podnikatelskou činnost provozují na základě živnostenského oprávnění.

První část cíle byla splněna v teoretické části, kde došlo k analýze platné právní úpravy živnostenského zákona a zákona o živnostenských úřadech. Podrobně zde byl popsán vývoj živnostenského podnikání po roce 1989, předmět úpravy živnostenského zákona, podmínky pro provozování živnosti, vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění a také postavení jednotlivých živnostenských úřadů v České republice.

Praktická část vycházela především z uskutečněného dotazníkového šetření, které se zajímalo o všeobecnou spokojenost živnostníků. Pro provedení kvalitního průzkumu bylo nutné využít poznatky získané v teoretické části práce.

Z provedeného průzkumu vyplývá, že 41 % respondentů se setkala s problémy při zařizování živnostenského oprávnění. Nejčastěji se potýkali s omezenými úředními hodinami, časovou náročností vyřízení, neochotou úředníků a jejich nedostatečnou kvalifikací. Pro získání živnostenského oprávnění si respondenti informace zjišťovali nejčastěji u svých známých, na úřadě a také se spoléhali na vlastně zjištěné informace. Pro 88 % respondentů byly tyto informace dostačující.

V současné době informace o živnostenském podnikání respondenti vyhledávají na internetu, na úřadě a v právních předpisech. Dotázaní přiznali, že získané informace si chodí ve většině případů ověřovat na úřad. Tudiž 61 % respondentů nenachází informace na jednom místě. 73 % respondentů se domnívá, že dostupné informace o podnikání jsou v dostatečné míře a kvalitě. I přes tuto skutečnost má 81 % respondentů zájem o přehled aktuálních informací.

Dále se průzkum zaměřil na spokojenost a komunikaci s živnostenskými úřady. V 71 % je stále upřednostňována osobní komunikace. 31 % živnostníků není spokojeno s informacemi a službami, které poskytují živnostenské úřady. Zlepšení by respondenti uvítali v rozšíření úředních hodin, ochotě a informovanosti zaměstnanců živnostenských úřadů.

Poslední blok otázek se zaměřil na výhody a nevýhody živnostenského podnikání oproti zaměstnaneckému poměru. Jako tři nejčastější výhody byly vyhodnoceny tyto hlediska: samostatnost, časová flexibilita, finanční nezávislost. Naopak za tři nejčastější nevýhody podnikání jsou považovány tyto hlediska: nejistota příjmů, administrativní zátěž a zodpovědnost. V současné době nejvíce problémů přináší aktuální tržní situace, administrativní zátěž a nedostatečná podpora od státu. 85 % respondentů stále nepociťuje snižování administrativní zátěže.

Na základě těchto výsledků je nutné navrhnout doporučení, která by vedla ke zlepšení současné situace. Mezi tyto doporučení byl zařazen návrh, aby Ministerstvo průmyslu a obchodu nebo živnostenské úřady při změnách posílaly živnostníkům přehled, ve kterém by byly vysvětleny změny a aktuality, ze kterých vyplývají podnikatelům povinnosti. Dle dotazníkového šetření má o tento přehled zájem 81 % respondentů. Tento přehled aktuálních informací by mohl pomoci při snižování administrativní zátěže, neboť živnostníci by již nemuseli hodiny vyhledávat a studovat důležité změny a informace. Zároveň by přehled ulehčil práci živnostenským úřadům, protože 33 % respondentů si chodí průběžně zjišťovat informace na úřady.

Vzhledem k tomu, že respondenti informace nenachází na jednom místě, ale snaží se tyto informace vyhledávat na internetu, prospěla by větší propagace internetových stránek www.businessinfo.cz a www.jakpodnikat.cz

Dalším doporučením je personální rozšíření o jednoho zaměstnance na každém živnostenském úřadě. Tento pracovník by měl na starost veškeré poradenské služby týkající se živnostenského práva a podnikání. Vzhledem k tomu, že živnostníci se snaží informace vyhledávat na internetu, ale stále si získané informace chodí ověřovat

na živnostenský úřad, v kompetenci tohoto pracovníka by bylo také organizování seminářů na zlepšení počítačové gramotnosti živnostníků. Zde by se živnostníci naučili především vyhledávat informace z důvěryhodných zdrojů. Neboli naučili by se vyhledávat si právní předpisy a také orientovat se na internetových stránkách www.businessinfo.cz a také na www.jakpodnikat.cz. Tento krok by výrazně ušetřil čas živnostníkům i pracovníkům živnostenských úřadů.

Vhodným řešením by bylo navýšení kapacity úředních hodin. Toto navýšení by mohlo být realizováno formou prodloužení úředních hodin až do večera nebo zavedením dalších úředních dní - v pátek nebo v sobotu.

6 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura:

BĚLINA, Miroslav. *Pracovní právo*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007. ISBN 978-807-1796-725.

HORZINKOVÁ, Eva a Pavel BĚHOUNEK. *Aspekty živnostenského podnikání v praktických aplikacích*. Praha: VOX, 2005. ISBN 80-86324-49-4

HORZINKOVÁ, Eva a Václav URBAN. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. vyd. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-86131-97-9

HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2010/2011*. 8. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. ISBN 978-80-7263-615-0

Občanský zákoník 2014, úplná znění. 3. vyd. ANAG, 2014. ISBN 978-80-7263-855-0

RYSKA, Radovan. *Právo pro střední školy*. 6., aktualizované vydání. Praha 1: FORTUNA, 2009. ISBN 978-80-7173-010-9

Správní řád, soudní řád správní 2014, redakční uzávěrka 7. 10. 2013. Sagit, 2013. ÚZ: úplné znění; č. 983. Rekodifikace. ISBN 978-80-7208-882-9

SYNEK, Miloslav. *Podniková ekonomika*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-736-7

Živnostenský zákon 2014, redakční uzávěrka 7.10.2013. Olomouc: Sagit, 2013. ÚZ: úplné znění; č. 981. Zákony, rekodifikace. ISBN 978-80-7488-006-3

Právní předpisy:

Zákon č. 103/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník

Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 552/1991 Sb. o státní kontrole ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

DOLEČEK, Marek. Přestupky a správní delikty v podnikání. *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. 2014 [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/prestupky-a-spravni-delikty-v-podnikani-ppbi-51048.html#!&chapter=2>

Živnostenský rejstřík: Roční přehled podnikatelů a živností [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.rzp.cz/statistikySbj.html>

7 Seznam grafů

Graf. 1 Vývoj počtu platných živnostenských oprávnění v letech 1992 až 2014	45
Graf. 2 Poměr koncesovaných a ohlašovacích živností k 31. 12. 2014	46
Graf. 3 Složení ohlašovacích živností k 31. 12. 2014.....	47
Graf. 4 Rozložení respondentů podle pohlaví.....	50
Graf. 5 Rozložení respondentů dle věkových kategorií	50
Graf. 6 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů	51
Graf. 7 Čím se respondenti v současné době zabývají (jednotlivé možnosti).....	52
Graf. 8 Provozování živnosti aktivně.....	53
Graf. 9 Potýkali se respondenti s problémy při zařizování živnostenského oprávnění?.....	54
Graf. 10 Jak si respondenti zjišťovali informace potřebné k získání živnostenského oprávnění? (jednotlivé možnosti).....	55
Graf. 11 Kde získávají respondenti informace o živnostenském podnikání? (jednotlivé možnosti).....	56
Graf. 12 Našli respondenti všechny potřebné informace na jednom místě?	57
Graf. 13 Uvítali by respondenti při změnách přehled o aktuálních informacích o podnikání?	58
Graf. 14 Jak respondenti komunikují s živnostenskými úřady? (jednotlivé možnosti)	60
Graf. 15 Poskytují živnostenské úřady v dostatečné míře a kvalitě informace a služby?	61
Graf. 16 Navštěvují respondenty kontroly ze živnostenského úřadu?	62
Graf. 17 Pociťují živnostníci snižování administrativní zátěže?	63
Graf. 18 Výhody živnostenského podnikání (jednotlivé možnosti)	64
Graf. 19 Nevýhody živnostenského podnikání (jednotlivé možnosti)	65
Graf. 20 Co respondentům způsobuje v současné době problémy? (jednotlivé možnosti)	66

8 Příloha č. 1

Dobrý den,

tento dotazník slouží ke zpracování bakalářské práce na téma "Živnostenské podnikání z pohledu podnikatelských subjektů". V případě uzavřených otázek (Ano/Ne) zvolte pouze 1 možnost. U otevřených otázek zaškrtněte alespoň 1 možnost.

1. Pohlaví:

- Muž
- Žena

2. Věková kategorie:

- do 30 let
- 31 - 40 let
- 41 - 50 let
- 51 - 60 let
- 61 - 70 let
- 71 a více let

3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

- Základní
- Střední bez maturity
- Střední s maturitou
- Vyšší odborné vzdělání
- Vysokoškolské

4. V současné době jsem:

- Student
- Zaměstnaný
- Nezaměstnaný
- Podnikatel
- V důchodu
- Jiné, prosím dopište:

5. Od kdy vlastníte živnostenské oprávnění? Prosím dopište:

.....

6. Provozujete v současné době aktivně Vaši živnost?

- Ano
- Ne

7. Potýkal/a jste se během zařizování živnostenského oprávnění s nějakými komplikacemi?

- Ano
- Ne

(**Ano** ⇒ otázka č. 8, **Ne** ⇒ otázka č. 9)

8. Jaké komplikace to byly?

- Neochota úředníků
- Úředník nebyl schopný poradit / nedostatečná kvalifikovanost
- Časová náročnost vyřízení
- Omezené úřední hodiny
- Nedostatek informací
- Vámi způsobené komplikace (Např. špatně vyplněné formuláře, nedoložil/a jsem potřebné doklady)
- Jiné, prosím dopište:

9. Jak jste si zjišťoval/a potřebné informace k získání živnostenského oprávnění?

- Vše jsem si zjistil sám
- Nechal jsem si poradit od známých
- Nechal jsem si poradit od úředníka
- Využil jsem právnícké služby
- Obrátil jsem se na poradenskou firmu
- Jiné, prosím dopište:

10. Jsou pro Vás tyto informace dostačující?

- Ano
- Ne

11. Kde si potřebné informace zjišťujete?

- Na internetu
- V médiích
- Na úřadě
- Přímo v právních předpisech
- V odborné literatuře/časopisech
- Sám nezjišťuji, obracím se na právníky, poradce
- Tyto informace nevyhledávám
- Jinde, prosím dopište:

12. Našel/našla jste všechny potřebné informace na jednom místě?

- Ano
- Ne
- Nevyhledávám je

(**Ano** ⇒ otázka č. 13, **Ne** ⇒ otázka č. 14)

13. Kde to bylo? Prosím dopište:

.....

14. Domníváte se, že aktuální informace související s živnostenským podnikáním jsou dostupné v dostatečné míře a kvalitě?

Ano

Ne

15. Uvítal/a byste při změnách přehled o aktuálních informacích souvisejících s podnikáním?

Ano

Ne

(**Ano** ⇒ otázka č. 16, **Ne** ⇒ otázka č. 17)

16. Měl/a bych zájem o přehled aktuálních informací o podnikání, i kdyby byl zpoplatněn?

Ano

Ne

17. Jak komunikujete s živnostenskými úřady?

osobně

elektronicky

telefonicky

nekomunikuji

18. Myslíte si, že živnostenské úřady poskytují informace/služby v dostatečné míře a kvalitě?

Ano

Ne

(**Ano** ⇒ otázka č. 20, **Ne** ⇒ otázka č. 19)

19. V čem byste uvítal/a zlepšení?

.....

20. Navštěvují Vás kontroly ze živnostenského úřadu?

Ano

Ne

21. Byla Vám prostřednictvím některého ze správních orgánů přerušena živnost?

Ano

Ne

22. Pociťujete snižování administrativní zátěže?

Ano

Ne

23. Co považujete za výhody živnostenského podnikání?

- Časová flexibilita
- Finanční nezávislost
- Samostatnost
- Možnosti daňové optimalizace
- Nevidím výhody
- Jiné, prosím napište:

24. Co považujete za nevýhody živnostenského podnikání?

- Nejistota příjmů
- Zodpovědnost
- Konkurence
- Administrativní zátěž
- Nevidím nevýhody
- Jiné, prosím dopište:

25. Co Vám v současné době způsobuje problémy při podnikání?

- Aktuální tržní situace
- Nedostatečná podpora od státu (např. dotace)
- Administrativní zátěž
- Nic
- Jiné, prosím dopište: